

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6-50
za en mesec " " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 28.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V upravi prejemam mesečno K 1-70

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna petlitvrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna petlitvrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenredno nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 16 strani.

Še enkrat albansko vprašanje.

Balkanski gordijski voz, ki se ga Evropa svojemu miru na ljubo ni upala razvozljati, je jugoslovanski meč presekal. Pričakovali bi, da bo vsa Evropa hvaležno sprejela to svetovno zgodovinsko zmago nad polumesecem, ali vsaj ne ovirala njenih definitivnih konsekvenc; saj pomenijo v veliki meri zčiščenje evropske atmosfere. Toda ne verjetno je, da se dobi časopisje, ki se je še pred dobrim mesecem križalo pred balkanskim požarom, danes pa ga hoče zanesti celo v lastno hišo.

Avstrija je imela na Balkanu dosti interesov, kajti po svoji legi, še bolj pa po svoji zgodovinski misli, je bila poklicana, da reši balkansko, to je jugoslovansko vprašanje. Ko je dr. Šusteršič lansko zimo v delegacijah v lapidarnih stavkih, omenjajoč naše izgubljene pozicije v Nemčiji in v Italiji, kazal na balkanski problem, gotovo nihče ni slutil, da se bo ta vekovita tragedija v tako bližnji bodočnosti definitivno odigrala, in to brez nas, celo proti nam. S tem je prva faza tega velikega problema, osvobodjenje, končana. Mi se danes lahko spominjamo Bismarkovih besedi o »zamujenih prilikah«. Videč že nekako drugi štadij porajajočih se dejstev pred seboj, se je naša diplomacija kar naenkrat spomnila davnih in važnih interesov, ki jih ima monarhija v Albaniji, vsled česar da mora Albanija postati samostojna. Toda treba je bilo, da nas na to šele opozori smer srbskega osvajalnega pohoda.

Navadno politično znanje zadošča, da se uvidijo napake takšnih diplomatskih korakov. Če ima ta postulat naše diplomacije že z meritne strani očitne znake polovičarstva, je došel tudi z običajno zamudo in poleg tega po nepotrebnem razburil značovit srbski narod. Vprašamo, ali se ni že pred balkansko vojno vedelo za naše interese v Albaniji, o katerih tudi avstrijski Jugoslovani nikakor ne dvomijo, saj se tičejo naše niti življenja, Adrije? Zakaj se tedaj naši diplomati niso še o pravem času v tej reči pobirgali z interesiranimi državami, ko so vendar morali uvideti, da spada k balkanskemu vprašanju tudi albansko. Sedaj se hoče zamujeno popraviti, in v naglici smo porabili seveda za samostojnost Albanije, ker je to za sedaj pač najlažji izhod. In ker je slučajno tudi Italija, ki ima s to

deželo posebne, nam itak znane namene, zavzeta za isto misel, oziroma nesmisel, je manjši del avstrijske javnosti takoj forsiral adresu na Srbijo, ki nemško časopisje ž njo že a priori računa kot z našo nasprotnico, oziroma jo hoče kot tako imeti, čeravno s tem riskiramo evropsko vojno. Ali je to zasledovanje koristi monarhije? Naši diplomati se ne marajo ničesar učiti. Če ima Avstrija važne interese v Albaniji, o čemer smo avstrijski Jugoslovani prepričani, tedaj formulirajmo njihov minimum jasno in odločno obema so-interesentoma, t. j. Balkanski Zvezi in Italiji, albansko vprašanje pa, ki bo ravno vsled nevzdržljive integritete Albanije še dalje strašilo evropsko javnost, to vprašanje pa poženimo za vedno s sveta! Edino ta pot je v trajno korist Evrope.

Ne glede na to, da bi bila samostojna Albanija, to nenaravno skrpucalo diplomatske ideologije, gola igrača v rokah treh velikih sosedov, je že misel sama nekaj odurnega, ker bi to pomenilo očitno, pa nezasluzeno nagrado tistim rodovom, ki so stoletja uprizarjali zverinske grozovitosti napram krščeni raji, ne boječe se nobene pravice na svetu. Tem elementom, ki jim — mimogrede omenjeno — manjkajo primitivni narodni, kulturni in tudi gospodarski predpogoji za samoupravo, izročiti vlado nad 100.000 Srbi, 120.000 Grki in 180.000 Vlasi, ki poleg 300.000 katoliških in pravoslavni Arnavtov tudi bivajo v takozvanih »albanskih« vilajetih, bi pomenjalo spričo totalne zmage nad polumesecem le novo krivico.

Je pa še nek razlog, ki govori proti goreči albanski ljubezni nemške javnosti. Avstrijski Jugoslovani bi namreč morali zopet in zopet čutiti, kako da je našim državljanom veliko več na tem, da dobe moderno avtonomijo najbolj divja plemena Evrope, kakor da bi se vrnila narodna prava sedem in pol milijonov Jugoslovancev. Ali se ne pravi to z drugimi besedami, da so po mnenju vlade za obstoj monarhije kot velesile Albanci važnejši, kot pa Jugoslovani?

Ta napačna diplomatska poteza bi se dala končno še opravičiti z »nepripravljenostjo«, če bi je na drugi strani ne obteževali momenti, vsled katerih je nastal iz nje cel politični konflikt, kar je tembolj žalostno, ker bi se ga prav lahko ognili. Ne glede na to, da Italija v svoji skrajni predrinjenosti nikakor ne nasprotuje dohodu Srbije do Jadrana, ker hoče živeti z njo v dobrem razmerju, in da bi sedaj Avstrija s svojim vetom ne prodrla pred Evropo, se moramo jasno vprašati, so li res vsled male

srbske luke ogrožene naše koristi na Adriji? Menimo, da Srbije še ni prištevatil k izrecnim nasprotnikom Avstrije in da bi naša diplomacija ravno ta trenutek morala izrabit, da pridobi nazaj stare simpatije onstran Save, kar bi nam bilo v neizmerno korist, ker bi obenem tudi olajšalo razmerje do Rusije. Mi mislimo, da bomo udarili Srbijo, pomagamo pa indirektno le Italiji, ki je in ostane naš edini resni rival na Jadranskem morju. V interesu monarhije je, da se nepremišljeni avstro-srbski konflikt hitro in pošteno poravnava.

Poleg tega je pa avstrijski postulat tudi zgodovinsko neutemeljen, kajti ozemlje severno od Drima do Črnogore z morjem vred je historična srbska posest, ki se da za dobo od XI. do XIV. stoletja zaslediti na vsaki zgodovinski karti. Z albanskimi kraji je ta teritorij združila šele poznejša turška uprava.

Popolna restitutio in integrum, ki se vrši na Balkanu, opravičuje torej popolnoma omenjeni minimum za Srbijo. Čemu tedaj tak krik Nemcev in Madjarov, ki jim vendar besedica »posestno stanje«, posebno še »zgodovinsko«, ne more biti tuja, saj manipulirajo z njo celo v najbolj nesmiselne svrhe. In če se danes ti ljudje sklicujejo na kulturno delo, ki ga vrši nekaj desetletij Avstrija med Albanci, morejo to še v veliko večji meri storiti Srbi, ki so že pred 800 leti bili na tem, da s svojo kulturo, s svojim jezikom in pismom prepoje celo Albanijo noter do Epira, kar bo pa seveda nemški žurnalistiški španska vas, čeravno ima v tem oziru na razpolago etnografijsko Hellwaldovo. Mi navajamo to vse kot zgodovinska fakta.

Sicer se pa dajo naše koristi v Albaniji prav dobro urediti z onimi, ki jih ima brezdvomno tudi Balkanska Zveza, oziroma Srbija. Tako bi si Avstrija trajno zasigurala ne samo svoje pozicije v Jadrani, ampak tudi simpatije Balkana. Albanija sama pa nikomur ne more ničesar garantirati, kakor je tudi Turčija kljub protektoratu cele Evrope vendarle propadla. To je naše nepremakljivo prepričanje.

Sedanji opasni položaj Avstrije v Evropi, ki ga je pa žalibog naša diplomacija sama zakrivila in ki ga brezvestno nemško časopisje še bolj zapleta, govori jasneje, kot vsi naši 50 letni ustavni boji, da je protislovanski zistem, ki je nameril svojo ost posebno proti vsem Jugoslovancem brez razlike, največja nevarnost za monarhijo, pa tudi celo Evropo. Kdor sedaj, ko očitno božja roka ustvarja nov položaj na Balkanu, snuje hudobne naklepe, kakor to dela nemško časopisje, in ščuva na boj, se

bo za vedno omadeževal pred krščanskim svetom!

Albanija avtonomna?

(Piše prof. Anton Bezenšek.)

Sofija, 19. novembra.

V Plovdivu sem stanoval več let v hiši uglednega in izobraženega Albanca, kristjana, ki je imel svoja posestva v Albaniji. Ker ni mogel zaradi turškega pritiska tam izhajati, se je preselil v svobodno Bulgarijo. Posestva v mestu Korči pa ni prodal, misleč, da v kratkem pridejo boljši časi.

Bilo je pred kakimi desetimi leti. V njegovi hiši so se zbrali »prvaki« Albancev, došli začasno iz domovine, da se posvetujejo o bodočnosti Albanije. Pri takem shodu so bili seveda navadno sami med seboj; a drugače so se posamezniki tudi radi z domačini posvetovali o svojih zadevah.

Mnenje, katero sem slišal iz ust mnogih albanskih prvakov, se je glasilo takole: »Nam Albancem («Skipetarom» — kakor se sami najraje zovejo) je vseeno, pod katerokoli vlast pridemo, samo da se rešimo turške sužnosti.«

V tem zmislu so pisali tedaj tudi njihovi časopisi, izhajajoči večinoma v Rumuniji: v Bukareštu, Frascati in drugod. Dosti albanskih knjig je tiskanih tudi tukaj v Sofiji, kjer imajo Albanci svojo tiskarno, svojo šolo, svoje društvo itd.

Obča zborovanja so imeli navadno v Bukareštu. Na njih je bil navzoč včasih albanski pretendent, neki »beg« (bej), s katerim sem se v isti hiši seznanil.

Ta albanski odličnjak je vrlo izobražen, lepe postave, bogat in ugleden med svojimi rojaki, a živi večidel v Parizu. Govori več jezikov ter je dobro poučen o evropskih političnih vprašanjih.

Kar se tiče znanja jezikov, v tem oziru so izobraženci med orientalcami ne redko pravi Mezofanti. Na pr. moj bivši hišni gospodar v Plovdivu je govoril in pisal razven al b a n s k o (z latinico), še bulgarsko, nemško, francosko, novogrško, rumunsko, italijansko in turško. Govoril je tudi angleško, in zdaj stanujejo v Plovdivu dopisniki angleških listov pri njem, tako da se ima priliko tudi angleško pravilno pisati naučiti. To bo vsega devet jezikov. Ta mož ni literat; zvršil je samo v Korči ljudsko šolo in potem nekaj razredov v Carigradu.

Ta uvod se mi je zdel potreben, da čitatelji vedo, da mi Albanija ni »terra incognita«, a da sem se naučil ne samo iz knjig, ampak tudi iz ust samih Albancev, kar vem o tem narodu.

razmerah žive, ker se kolo časa in sreče neprestano vrti in kdor je danes zgoraj, se bo znašel jutri zdolaj ponižan in pozabljen.

Pod temi splošnimi vidiki pogledimo na zgodovino Bulgarov, ki so danes na čelu boja križa proti suženjstvu in nekulturi polumesca. Obenem je zgodovina preporoda Bulgarov med vsemi na Balkanu najzanimivejša, ker so bili ravno Bulgari najbolj tlačeni med vsemi.

Tretjič že igrajo sedaj Bulgari važno, da, najvažnejšo vlogo v zgodovini Balkana in vselej je bila ta vloga zvezana z najostrejšim nasprotstvom z onim delom Balkana, katerega glavno mesto je bil Carigrad. Poleg tega se pojavljajo v zvezi z vsakim izmed teh treh viškov bulgarske zgodovine vselej važna vprašanja verskega značaja, posebno vprašanje razmerja do Rima in katoliške cerkve. V bojih s tistim, ki je imel Carigrad, je rasla in padala bulgarska moč; okoli Carigrada, to se pravi okoli vprašanja odvisnosti ali neodvisnosti od njega se vrti takorekoč vsa bulgarska zgodovina.

Tretjič, sem dejal, so sedaj Bulgari mogočni med svojimi sosedi. Prvič je bilo to v drugi polovici devetega in prvi polovici desetega stoletja, torej pred tisoč leti. Takrat je vladal Boris,

LISTEK.

France Stehlé:

Bulgarski preporod.

Predavanje v Slovenski krščansko socialni zvezi v Ljubljani.

»Kaj od Balkana sem grmi
čez polje in gorovje?
Ko burja divje jek buči,
ubran ko spev zvonov je,
vesel ko bojna pesen je,
ko psalm slovesno resen je.«

A. Aškerc: Jek z Balkana 1885.

Ves svet se danes zanima za Balkan in z napetostjo sledi velikim dogodkom, ki se tam vrše. Tako nepričakovano so prišli, da se kulturna Evropa še prav načudila ni, kako je sploh mogoče, da so se upali »balkanski pastirji« brez njene volje in dovoljenja dvigniti zoper stoletnega tlačitelja in si sami iskati povračila za krivice, ki so jih toliko časa trpeli, ko že cel svet odmeva od glasu slavnih zmag in nešteti junaštev teh preziranih bratov, ki so deloma pradedje moderne kulture. Pokazalo se je v tem slučaju čisto jasno, da ljudje z vso svojo modrostjo, z vsemi iznajdbami zadnjega stoletja

še vendar ne zmorejo uravnati toka zgodovine, kakor bi hoteli ali kakor bi odgovarjalo njihovi želji po vplivu in bogastvu. Dogodki zgodovine gredo preko njihovih načrtov, naravnost njim v zasmeh in priznati morajo, da je še večja, absolutnejša moč nad njihovimi načrti in da je gonilna moč velikih zgodovinskih dogodkov še vedno skrita ideja, ki se pa objavi tistemu, ki zna čitati zgodovino narodov in držav. Ljudska modrost je to zdavnej priznala, zato pregovor, da vsaka sila do vremena; božji mlini počasi meljejo, a gotovo, — to se pravi: ena glavnih idej gonilk zgodovine je pravica, ki se zgodi za vsako ceno; ako je oče grešil, trpi zato še tretji in četrti rod; pride pa čas, ko so se tisti prevzeli, ki jim je bil v roke dan, ali ko je mera kazni polna, in spet se dvigne rod, ki je spoznal svojo krivdo.

Zgodovina balkanskih slovanskih narodov nam lepo kaže to resnico. Bili so že enkrat, približno pred 1000 leti, mogočni in gospodarji na svojih zemljah, toda njihova politična umetnost, ki jim je bila merodajna celo pri izbiri verskih resnic, ki jih je tirala večkrat v bratomorne boje, jih je izročila nazadnje sužnosti divjega naroda, ki jih je tlačil do zadnjega časa; uničil zadnje sledi kulture med njimi; zvezal se

z njihovimi nasprotniki Grki, katerim je izročil versko oblast nad njimi in jih pripeljal na prag XIX. stoletja kot maso topih sužnjev, brez pravic, odrekajoč jim celo človeško dostojanstvo. Kako pa je prišlo, da so se XIX. stoletja te mase sužnjev začele gibati, zavedati se svojih pravic, brskati po starih prašnih knjigah za poročili o slavni preteklosti in narod za narodometati z ramen turški jarem? Zakaj so se sedaj naenkrat odprle njihove oči, ki poprej niso videle svojega gorja? Zakaj so naenkrat našli v sebi moč proti tlačitelju, ki je poprej niso čutili? Odgovor ni tako preprost kot bi nam ga precej dal profesor zgodovine. Dejal bi, da se je ta zavest pravic takrat pri nižjih slojih in zatiranih narodih v Evropi splošno pojavila in da je to gibanje tudi na Balkan vplivalo. Vse to je res, kakor bomo videli, toda prepričan sem, da je pravi vzrok le elementaren; kupa trpljenja teh narodov je bila namreč z vrhom polna; več krivic in gorja kot so ga vžili do konca XVIII. stoletja, jim ni bilo mogoče prizadejati, saj je po človeški sodbi čisto izključeno, da bi iz takega položaja kot je bil na primer takrat položaj bulgarskega naroda, vodila še kaka pot k rešitvi. In vendar se je našla in je v tolažbo vsem, ki so tlačeni in v težkih

Albanci se dele na severne in južne: prvi se imenujejo Gegi, drugi pa Toski. Niti eni, niti drugi so sposobni za samostalno politično življenje. Manjka jim politične zavesti; odkod bi se pa bili tudi mogli v turških zmešanih državah razmerah te zavesti navzeti? Razven tega jim manjka še sposobnih voditeljev. Albanski emigranti so sicer večinoma izobraženi ljudje s širokim političnim obzorjem; a takšni so najti le med kristjanskimi Albanci, katerih je samo okoli 40%. Vseh drugih 60% mohamedanskih Albancev ni za nobeno samostalno politično življenje zrelo. K temu pa še pride okoli 150.000 Pomakov in Torbežev, t. j. takih mohamedancev, ki so bili nekdanj kristjani, pa so se poturčili.

Gegi so res junaško pleme, Toski ne. Junaštvo pri njih se pojavlja večinoma v bojih proti kristjanom.

»Jaz sem Skipetar«, reče Albanec ponosno, kadar hoče povdariti svoje »junaštvo«. Kot tak je pripravljen iti vsikdar na pomoč proti kristjanom. A sicer je divji ter ne popusti svojih surovih skipetarskih navad, n. pr. grozne bese, t. j. krvnega maščevanja, na noben način.

O nauku, napredku, svobodi noče ničesar slišati; je nemilostljiv proti kristjanom, proti njegovi rodbini in je velik tat premoženja kristjanov.

Celo ozemlje, naseljeno z Albanci, meri okroglo 30.000 m². Na tem prostoru žive: mohamedanski Albanci in krščanski Albanci. Vseh Albancev je nekaj nad milijon in pol, med njimi okoli 500.000 kristjanov, od katerih je blizu polovica katoličanov in druga polovica pravoslavnikov.

Kar se jezika (govora) tiče, razločujejo se Gegi in Toski tako med sabo, da se komaj razumejo. Pri tem smatrajo Toski sebe za bolj kulturen narod, kakor so Gegi. Zaradi teh dveh razlik je med obema plemenoma vedno sovražstvo.

Pomaki se prištevajo Gegom in tudi sovražijo Toske.

Pomaki, imenovani Torbeši, se dele zopet na srbske (v Stari Srbiji), črnogorske (okoli Črnegore) in na bulgarske (na vzhodni strani Šar-Planine). Ta razdelitev je po narečjih, katera oni govorijo, z ozirom na sosedne slovanske jezike. Torbeši so sprejeli mohamedansko vero (t. j. so se poturčili) pred kakimi 150 leti. Potem so se oddelili od svojih bratov po veri, a jezik (narečje) so ohranili jako čist. Torbeši ne živijo v dobrih razmerah s kristjani, ali pa samo navidez, kolikor jim je v gmočno korist; sicer pa kot prave »poturice« sovražijo silno kristjane. Pravoslavni Albanci so prijazni Bulgariji, Srbiji, Črnigori in Grčiji. O katoliških se more reči, da so prijazni Avstriji in Italiji, v kolikor upajo pomoci dobiti zdaj od ene, zdaj od druge države.

Torej njihova čuvstva so razdeljena: so polavstrijski in politalijani.

Torej takšen je resničen položaj v Albaniji in med Albanci. In takemu konglomeratu, taki zmesi raznih religij, raznih ver, raznih političnih tendenc naj se da avtonomija!

Jako dobro je rekel g. dr. Krek na shodu na Jesenicah, kakor čitam v »Slovincu« dne 16. t. m.: »Albanija je pokrajina, v kateri bi se v slučaju samostojnosti vzdrževal največji nered. Sedaj je Turčija na tem, da se izseli iz Evrope. Mohamedanski živelj se je izkazal, da je popolnoma nesposoben za to, da bi vodil moderno državo. Izgubil je s Turčijo tudi vso državotvorno silo za vedno. Ako zahteva Avstrija samostojnost Albanije, s tem zahteva, da v Evropi ostane mala Tur-

čija, kar bi bilo v nasprotju z vsem javnim mnenjem.

Takšna avtonomna provincija bi bila pravo »jabolko razdora« (Zankapfel) med Avstrijo, Italijo, Bulgarijo, Grško in Črno-goro. Bilo bi skoraj bolje, da se proglasi za »republiko« s kakim pomaškim ali torbeškim vojvodom na čelu.

»Junačkim Črnogorcima braća Slovenci.«

Cetinje, 19. novembra.

V neki sobi me pokliče k sebi eden ranjenec, dvigne odejo in mi na leseni poljski postelji pokaže napis: »Junačkim Črnogorcima — braća Slovenci.« Takih postelj je v tej bolnici mnogo in vse so — z vsem, kar zraven spada — dar bratov Slovencev.

»Hvala bratom Slovincem«, je rekel, »pozdravite jih.«

Ko sem mu povedal, da sem dopisnik največjega slovenskega lista, mi je stisnil roko in rekel: »Hvala jim! Mnogo so storili za nas!«

Slovenski zdravniki so bili med prvimi tukaj; prispeli so na lastne stroške. Nedavno sta se morala dva celo vrniti, ker ni bilo več mesta zanje.

Največje občudovanje pa je vzbudil priprost kmečki Slovenec, župljan pesnika-župnika F. S. Finžgarja iz Sore na Gorenjskem, ki je te dni prispel na Cetinje. Dopotoval je v Kotor ravno v času, ko je po črnogorskih gorah zapadel meter visok sneg in je bil vsak promet ustavljen. Naš Slovenec je zastoj iskal voza, da bi se peljal na Cetinje. Komaj je našel človeka, ki mu je kazal pot na Cetinje. Šla sta preko Lovčena in prvo noč spala v neki planinski koči; drugo jutro sta se odpravila dalje ter vsa premražena in utrujena dospela na Cetinje. Kljub vsemu je bil naš mož vesel in nestrpno prosil, da ga nemudoma odvedem v bolnico, da bo stregel ranjencem. Občudovanja vredna ljubezen in požrtvovalnost! Sedaj je nameščen v bolnišnici, ki je urejena v cetinjski vojašnici, in sicer v kuhinji. Ko je danes zjutraj prišel k meni po zadnje številke »Slovenca«, mi je ves zadovoljen pravil, kako je včeraj do kolena vodo gazil, ko je drva vlačil.

»Kaj vam ni bilo težko?« sem ga vprašal.

»A kaj težko! Vse za naše ranjence!« se je veselo odrezal.

Slovenski prispevek Rdečemu križu.

Danes sem upravi Rdečega križa izročil 800 K, ki sem jih v to svrhu prejel od upravnštva »Slovenca« iz njegove zbirke. Pri izročitvi sem povdaril, da je to dar slovenskega katoliškega naroda, dar njegovih najširših slojev, da, dar revežev, ki so si od svoje revščine z ljubeznijo pritrkali prispevek za ranjence bratskega črnogorskega naroda. Uprava Rdečega križa me je naprosila, da se še danes, prej nego se odposlala uradna zahvala in potrdilo, v njenem imenu zahvalim bratom Slovincem za žrtve in še posebej za simpatije, s katerimi od prvega dne spremljajo in podpirajo Črnogorce v njihovi sedanjih težkih borbi.

Silnice z bojnega polja.

(Priobčuje A. B.)

Tobak in vojak.

Turški vojak brez tobaka ne more biti. Saj je še pri Slovincih znan rek: »Kadi kakor Turk.«

Kadar Turki pred Bulgari beže — in to se godi vsak dan nekočkrat — pustijo vse v nemar: puške in telečnjake mečejo

od sebe, topovi ostanejo sredi ceste, vozovi leže preobrnjeni v kakem jarku itd. Ampak to baka ne puste Turki nikoli za sabo. Seveda odnesejo seboj svoj komis-tobak, česar jim nikdo ne zameri; a oni poberejo tudi iz trafik ves tobak in cigarete, tako da bulgarski vojaki ne morejo potem nikjer tobaka ali cigaret niti za drag denar kupiti. Turki so bili vzeli vse to s silo.

Bulgarski vojak tudi rad kadi, če ima dober tobak. Posebno je vojaku kajenje ugodno, kadar je na potu (na maršu), da ga preveče ne žaja. To vedo tudi slovenski vojaki iz lastne izkušnje.

Ko so šli vojaki na vojsko, kupili so si nekateri velike pipe, da bodo iz njih kadili skupno s svojimi tovariši. In dobro so si izmislili.

Kadar pride po bitki čas počitka, dobe večerjo in potem se vstopijo v red, pa začnejo kaditi: prvi v vrsti zažge pipo in napravi nekoliko dimov. Potem dá bližnjemu tovarišu, in tako gre pipa naprej med veselimi razgovori. Vsak vé povedati kako dogodbico od današnjega dne; marsikateri se more pohvaliti, kako je posvetil Turku ali kako se je odmaknil krogli, zvižgajoči okolu njegove glave.

Kadar pride car med vojake, prinese jim vsikdar tobaka — s tem se jim najbolj ustreže, pa ga sam razdeli med moštvo. A častnikom ponudi cigarete. Vsi komaj pričakujejo tobakovega dima, tako da si kar vprico carja napolnijo pipe ali pa si prižgejo cigarete.

Zabava pač mora biti tudi v vojskinem času.

Eden proti šestim.

Poveljnik brigade pošlje konjenika s pismom do druge brigade. Dolgo ga pričakuje, da bi se vrnil z odgovorom. Ni ga nazaj. — Gremo naprej. Za nekaj časa najdemo truplo našega konjenika, grozno razmesarjeno ob cesti ležeče. Glava mu je bila odsekana in razcepana. V bližini okolu trupla našega konjenika pa je ležalo šest trupel turških vojakov.

Tukaj se je pač vrnila pred kratkim grozna tragedija, katera se da raztolmačiti takole: Konjenik je bil napaden od Turkov, branil se je tako junaško, da je pobil šest sovražnikov, naposled pa je bil sam ubit.

Nad tem junakom so se maščevali potem krvoločni Turki na ta način, da so njegovo truplo in glavo strašno razmesarili. — To je pa turško »junaštvo«.

Kruh, božji dar.

Dopisnik »Českega Slova« z bojne-ga polja, moj bivši tovariš g. prof. Vladislav Šak, opisuje v listu »Bulgarija« sledeči gniljiv prizor:

Večer se približuje. Vračamo se z nekega griča pri Svilengradu, kjer smo čuli grmenje topov izpred odrinske trdnjave, proti domu. Dolgo, dolgo časa smo poslušali na vrhu griča strašno grmenje topov. Zelo čudno je človeku pri srcu, ko čuje to močno grmenje, katero je bolj strašno, kot vsako bučanje v meglah pred hudo uro in bolj pretresujoče kot burja na morju.

Bilo je že temno, ko pridemo v mesto in se približujemo gostilnici, kjer imamo svoje priproste sobice. Da, postelj je za silo; a večerje ne bo; kajti opoldne smo pojedli poslednji košček kruha v gostilnici. Zdaj še sam gostilničar ne bo imel kaj večerjati.

Take žalostne misli nam roje po glavi. »Prazen želodec ne prebavlja nobene nade«, pravi prislovica. Imamo zlatega denarja, a še tega želodec ne prebavlja. Košček kruha pa niti za zlato ni mogoče kupiti v mestu, kjer so ob vojskinem času vojaki nastanjeni. Kruh se peče v pekar-

nah samo za vojake. V mestu je ostalo malo prebivalcev. V nobeni hiši ne pečejo kruha.

Ko nam je že skoraj ves up šel po — Marici, pridemo mimo vojašnice, kjer so vojaki jemali v neki pekarnici ravno topel kruh iz peči. Obrnem se do nekega vojaka z besedami: »Prosimo za kos kruha.« »Kdo ste vi?« nas isti povpraša. »Mi smo Čehi.« — »Čehi ste, naši bratje?« In vojaška krepka roka mi je podarila cel vojaški hleb z besedami: »Na, brate, hleb!« — V nočni temi brat Bulgar ni videl solza v mojih očeh — solza ganjenosti in hvaležnosti. Seveda denarja za hleb ni hotel vzeti ter je ponudil »lev« (bulgarski frank) odklonil z besedami: »Bila bi sramota, ako bi od brata vzel denarja za kruh.«

Jaz pa sem poljubil ta kruh — božji dar, prej ko smo ga začeli s tovariši jesti. Verjemite mi, da še nikdar nisem tako sladko večerjal.

× × ×

Bulgarski narod ves na delu za vojsko.

»Daily Telegraph« ima iz Lozengrada 19. novembra: Na vojni z avtomobilom iz Sofije v Lozengrad sem se prepričal, s kako občudovanja vredno vneto podpira ta narod vojsko, kako vsak kmet z vsemi svojimi močmi pomaga k uspehu bulgarskega orožja. Tu, daleč za bojnim poljem, poveljujejo vsem vojaškim oddelkom improvizirani častniki, ker se nahajajo vsi aktivni častniki v bojni črti. Znamenita je disciplina, ki jo vzdržujejo v vrstah svojih podrejenih ti dobri meščani, ki so postali častniki kar čez noč.

Predno sem zapustil Mustafa Pašo, sem govoril z dvema poslancema, ki sta bila ponosna na to, da sta vodila voz, v katerem sta bila vprežena vola in na katerem je bil naložen kruh, a sta obenem še vodila tudi neki pomožni oddelek. Veliko število poslancev bulgarske zbornice dela samo, da je bulgarski vojak preskrbljen s hrano v tej vojni. Po vseh vaseh, skozi katere sem potoval, sem našel učitelje, profesorje, bogate trgovce, doktorje, lekarnarje itd., ki so mesili, pekli in prevažali kruh za vojake.

Kako ste se mogli v tako kratkem času — sem vprašal nekega bogatega trgovca s cveticami — naučiti peči tako dober kruh?

Ta se je zasmel in mi odgovoril, da se je naučil v enem dnevu.

Tako od enega kraja Bulgarije do drugega vsa obmejna mesta in vse vasi pečejo in pošiljajo kruh podnevi in ponoči za vojake pri Čataldži in po vsem drugem bojnem polju.

Marljivi volarji, katerim bi sedaj volitak v hlevu stali, ker se bliža zima, prevažajo kruh do Čataldže, a zraven kruha je na vozovih naložen v velikih množinah sir.

Kakor more albanski vojak živeti s pergiščem riža, zadostuje bulgarskemu vojaku malo kruha in sira, da živi in se vojskuje.

General Tosev.

Ne vé se še zanesljivo, kako je bilo s krivdo generala Toseva. Ena vest pravi, da svojih dveh polkov, 1. in 6., pri navalu ni zavaroval s topništvom, druga pa, da sta ta dva polka zašla s poti in drug na drugega streljala. Toliko pa je gotovo, da sta sofijska domača polka 1. in 6., v katerih je bil zbran cvet bulgarske vojske, pri napadu na Lozengrad dne 27. oktobra izgubila polovico svojih mož. Poveljnik je bil general Tosev. Po bitki je general Tosev preostale svoje vojake nagovoril in slavil njihovo hrabrost in požrtvovalnost. Navzoč je bil tudi kralj Ferdinand. Ko je

ki se je dal krstiti in krščanstvo vpeljal med svojim narodom; pri krstu je dobil ime Mihael; njegov še slavnější sin in naslednik je bil Simeon, ki si je privzel carski naslov. V bojih z Bizantinci so pod njim Bulgari tako napredovali, da so prodrli leta 917. do Carigrada. Kakor vidimo, se po 1000 letih ponavlja isto: Bulgari so zopet že skoro pred Carigradom, in če Bog dá in junaška sreča, ga bodo sedaj po 1000 letih tudi res osvojili. Nato pa je sledil propad bulgarske sile. Koncem X. stoletja so Bizantinci Bulgare popolnoma podjarmili in šele po 200 letih se jim je posrečilo osvoboditi se bizantinske vlade, nakar je sledila začetkom XIII. stoletja zopet doba moči pod carjem Kolojanom in naslednikom. V tem času se tudi že pojavi bulgarski - srbski spor, ki je poleg drugih okoliščin gotovo tudi nekoliko pripomogel, da so Turki tako hitro napredovali na Balkanu. Začetkom XIV. stoletja so Srbi sicer Bulgare zmagali in kakega pol stoletja igrali prvo vlogo na Balkanu. Toda hitro je sledilo ponižanje za oba nasprotnika. Sredi XIV. stoletja so se pojavili na Balkanu Turki; leta 1389. so na Kosovem polju popolnoma premagali Srbe; štiri leta nato, leta 1393., pa so jim sledili tudi Bulgari.

Da bomo naslednje boljše razume-

li, si oglejmo še eno glavnih potez bulgarske zgodovine: veliko vlogo verskega vprašanja, ki je vedno v ozki zvezi s politiko, s padanjem in rastjo bulgarske moči.

Ko so si Bulgari v IX. stoletju utrdili svojo silo in so začeli pod Borisom misliti nato, kako urediti državo, da bo trdna med svojimi sosedi, je Boris tudi prav spoznal, da je potrebno, da se sprijaznijo s krščanstvom, katerega so priznavali vsi njegovi mogočni sosedi. Sklep je bil storjen, toda nastalo je za Borisa prevažno vprašanje, kako izpeljati to velevažno nalogo, da ne bi zašel v odvisnost od te ali one strani, posebno ne od sosednjih Bizantincev, na drugi strani pa, če le mogoče, še bolj utrdil temelje narodne samostojnosti. Na ta način je morala pri tem važnem vprašanju priti zelo v poštev politika; toda žal ji Boris ni že precej od začetka začrtal tiste jasne smeri, ki bi bila potrebna, in tako je ravno neprestano omahovanje in cincanje v tem vprašanju eno najbolj karakterističnih v bulgarski zgodovini. Seveda ne moremo Borisu in njegovim naslednikom prav nič zameriti tega njihovega postopanja, ker je bila cerkev takrat še enotna; seveda bi bilo po našem mnenju politično takrat bolj modro navezati se na oddaljeni Rim kakor pa na

bližnji Carigrad, s katerim so se morali vedno in vedno križati politični in gospodarski interesi Bulgarov.

Boris se je tudi res obrnil na zapad nekako ob tistem času, ko sta zapustila svojo domovino ob solunskem zalivu dva brata blagoslovljenega spomina v zgodovini Slovanov, sv. Ciril in Metod namreč — in se podala na Moravsko, kjer sta organizirala v sporazumu z rimsko stolico slovansko bogoslužje. Boris se je najprvo pogajal s kraljem Ludovikom, da bi mu ta poslal katoliških duhovnov, ki bi uvedli novo vero. Kmalu pa si je premislil in se dal okrog leta 865. krstiti od bizantinskih duhovnov. Ker se je pa le bal prevelike odvisnosti od Bizantincev, se je začel pogajati s papežem. Vpeljal je tudi rimski obred mesto grškega; a le par let je minulo in leta 870. se je odločno izrekel za Carigrad pod pogojem, da so dali Grki Bulgarom lastnega nadškofa, katerega je že njegov naslednik Simeon proglasil za patriarha in ga s tem napravil enakopravnega s carigrajskim. Iz zadnjih let Borisovih je cerkveno - politično posebno važno dejstvo, da je v Bulgarijo pribežalo veliko učencev sv. Metoda, ki so uvedli slovanski jezik v cerkvene knjige in obred. Toda tudi po Borisovi smrti so Bulgari še večkrat iskali opore proti

bizantinskemu vplivu v Rimu, dokler ni okrog leta 930. popolnoma prevladal bizantinski vpliv. Bizantinci so sicer priznali bulgarskega patriarha, toda politika in verska odvisnost od njih je bila popolna, posebno koncem X. v XI. in XII. stoletju, ko so bili Bulgari okrog 200 let pod bizantinsko vlado. Patriarha so Bizantinci sicer odpravili, a pustili so jim naslov nadškofa in slovansko bogoslužje. Toda kljub temu ni mogoče govoriti o kakem pravem samostojnem cerkvenem življenju Bulgarov. Verski razkol med Carigradom in Rimom, ki ga je pripravil že ob Borisovem času Focij, je postal v XI. stoletju popolen in se tekotom XII. stoletja utrjeval. Bulgari, ki so bili politično brez moči in versko brez jasnega vodstva, so tako skoro nevede in nehoti zašli v razkol, v katerem se nahajajo še dandanes. Največjo napako jaz vidim že pri začetkih krščanstva med Bulgari, ko so vero napravili za politično zadevo in jemali resnico od tiste-ga, ki jim je obetal več političnega doblička. Papeži so bili jasni v svojih zahtevah in neizprosni; Carigrad jih je učil, kaka zavora pravega verskega življenja je, če je verska organizacija preveč zvezana narodno ali državno in zato so pomišljali, ko so čuli zahteve bulgarskih vladarjev po cerkveni sa-

general dovršil svoj govor, mu kralj namigne k sebi, rekoši: »Samo na besedo, general!« In v pričo celega častniškega zbora mu je kralj lastnoročno snel epolete. Vzravnan je stal general pred kraljem, a lice mu je prešinila smrtna bledest. Ko je kralj končal, je general drhtečo roko dvignil v pozdrav, nato se pa s težkimi koraki oddaljil nekaj metrov. Tu je potegnil samokres, začel se je pok in general Tosev se je mrtev zgrudil na tla.

Izkaža o izgubah bulgarska vlada še vedno ni priobčila in bo to storila najbrže tedaj, ko bo ves narod slavil zmago svoje armade. A Bulgari vedo že danes, da so bile te zmage odkupljene s potoki krvi in so na žrtve pripravljeni.

Slikarji na bojnem polju.

Na bulgarsko-turškem bojišču se že od začetka vojne nahaja slikar Vješin, ki po izrecni želji carja Ferdinanda zbira vojne snemke. Z Vješinom je še več mlajših bulgarskih in tujih slikarjev. Te dni je pa došel v Sofijo in se odtod podal na bojno polje italijanski vojni slikar Alfereto, ki se je udeležil tudi italijanske vojne v Tripolisu in napravil več lepih slik.

Meštrovicев dar Skadru.

Slavni kipar Ivan Meštrovic je odločil, da bo mestu Skadru, kadar ga zavzamejo Črnogorci, podaril svoje delo »Zidanje Skadra«, ki je izvršil že pred več leti in je bilo razstavljeno na prvi Meštrovicевi razstavi v Zagrebu.

Boj za ključ Aje Sofije.

Carigradski patriarh Joahim je v eni zadnjih sej sinode predlagal resolucijo, s katero se od otomanske vlade zahteva, da ključ Aje Sofije brezpogojno izroči ekumenskemu patriarhu. Svoj predlog je utemeljil s tem, da je nevarnost, da pridejo Bulgari v Carigrad. Resolucija je bila odbita; vendar je patriarh porabil priliko in opozoril adlat na naučnega ministra, da mu še pred dohodom Bulgarov izroči ključ Aje Sofije. Adlat se je opravičeval sem in tje, končno pa mu rekel, da je pač vse v božjih rokah, tako tudi vhod Bulgarov v Carigrad. Patriarh Joahim je nato gornjo resolucijo še enkrat predlagal v prihodnji seji, a bil zopet odbit. Ko so turški ulemje zvedeli za ta patriarhova prizadevanja, so dvignili silno agitacijo proti njemu. Patriarhovi uslužbenci so iz strahu pred krvoprehtjem zbežali iz Carigrada. — Patriarh Joahim si za ključ Aje Sofije zato toliko prizadeva, ker se boje, da bi jih ne dobili v roke Bulgari in izročili bulgarskemu eksarhu Josipu.

Turške grozovitosti.

V selu Naderh pri Babi Eskiju je, ko je došla bulgarska konjenica, videla strašen prizor. Na cesti je ležalo 30 mrtvih bulgarskih trupel, ki so pa bili tako razsekani, da ni bilo mogoče razločiti, so li to moški, ženske ali otroci. Živo deco so Turki natakili na bajonete in divjali ž njimi okoli. V selu Delipetru so Turki oskrunili osem žena in deklet ter 20 starcev. V selu Vlaski so ubili Turki 25 oseb, nad vsakim truplom so pa zaklali in pustili eno svinjo. V selu Perica so Turki vse hiše požgali in ljudi pometali na pogorišče, ko so jim prej živim porezali ušesi in nosove ter jezike.

Srbske slike.

Karadjorjević in številka 13.

Ni nobena novost, da je nekatera številka igrala veliko vlogo v življenju nekaterih ljudi, a zanimivo je, da ena številka, ki jo večkrat nahajamo v zgodovini srbske kraljevske družine Karadjorjevićev, je popolnoma dementirala legendo. Številka 13 se smatra za nesrečno številko, a ta številka je večinoma v najbolj veselih in srečnih dogodkih zgodovine Karadjorjevićev. Tako n. pr.: ko se sešestejo posamezne šteje raznih let, ki tvorijo pomembne podatke v zgodovini Karadjorjevićev, vsakikrat se dobi številka 13. Leta 1804 je Karadjorje kot vrhovni poveljnik srbskega naroda proglasil prvo vstajo zoper Turke. $1804 = 1 + 8 + 0 + 4 = 13$. Leta 1813. Vsa turška moč je napadla Srbijo, ki je bila vsled vojvodskih intrig in razprtij oslabiljena in Karadjorje je moral zapustiti deželo. $1813 = 1 + 8 + 1 + 3 = 13$. Leta 1840 so zopet poklicali Karadjorjevića v Srbijo. Sin vrhovnega poveljnika, pozneje knez Aleksander, oče kralja Petra, je postal častnik v srbski armadi. $1840 = 1 + 8 + 4 + 0 = 13$. Leta 1903 Karadjorjević zasedejo prestol Srbije. Za kralje srbskega je proglašen Peter. $1903 = 1 + 9 + 0 + 3 = 13$. Leta 1912 je proglašena velika vojska za osvoboditev nesvobodnih delov Balkana. Kralj Peter in njegova dva sinova sta došla na bojišče, kjer se še nahajajo in se vrnejo ovenčani z zmagami in nosč trufeje iz Nove Srbije.

Dekle — vojaški prostovoljec.

Iz Skoplja neki dopisnik piše: V srbski armadi je med prostovoljci tudi dvajsetletno dekle. Obiskovalo je štiri razrede višje dekliške šole in se je preživljalo s šivanjem. Seznanil sem se ž njo, ko smo bili pri Gilaniju. Ravno v tem trenutku, ko sem s tem dekletom govoril, oglasila se je trobenta in prostovoljci so hiteli proti bližnjemu hribu, kjer so Arnavti napadli srbske oroke, ki so tam pasli črede. Sedaj sem dekle srečal v Skoplju in dolgo sva skupaj govorila. Obleženo je v nošnjo srbskega seljaka, ina opanke in na kapiči ima znak prostovoljcev: dvočlana belega orla. Na vprašanje, zakaj se je dalo vpisati med prostovoljce, odgovorilo je: »Prišla sem, da izpolnim prisego. Moj oče A. Jovanović je bil v Belgradu mesar. Imenovali so ga »prostovoljec«, ker se je vojske udeležil kot prostovoljec, in ko je pred nedavnim časom umrl, pokopali so ga s častjo, ki se samo prostovoljcem izkazuje. Jaz se imenujem Sofija in moji tovariši me imenujejo četaš Sofronija. Ko je bila anektirana Bosna in Hercegovina, je moj oče proglasil, da pojde kot prostovoljec, ako bode Srbija napovedala vojsko, in da tudi mene da kot prostovoljca vpisati. Takrat pa do vojske ni prišlo. In ko je moj oče umrl, prisegala sem na njegovem grobu, da pojdem kot prostovoljec v vojsko, ako se začne Srbija vojskovati.« — Vprašal sem deklko: »Kako pa so te, Sofronija, vzeli med prostovoljce?« — Dolgo mi je pripovedovala, kako težko je šlo. Izgovarjali so se na razne načine. Naposled so od nje zahtevali krstni list, in nato je odgovorila: »Saj vidite, da sem tu pred

vami, in vendar morate spoznati tudi brez krstnega lista, da sem se poročila.« — Končno so jo sprejeli in pridružili k četi inženirja Todorja Šumarevića. On jo je tudi najbolj pri Gilaniju izuril. Meri dobro in nihče od čete ne zna tako varno in gotovo vreči bombo kot ona. Ko je pripovedovala o bitki pri reki Karauli, pravila je tekom pogovora s svojim mehkim glasom: »Tam sem ubila enega Arnavta in vrgla dve bombi. To je bilo na Veliki Glavi.« — »Ali si znala, Sofronija, streljati, predno si prišla k prostovoljem?« — »Ne, šele na meji sem se naučila streljati in metati bombe.« — »To je tvoja edina obleka, ki jo imaš na sebi? Ali ne nosiš šingel ali štruko (ženski plašč)?« — »Ne! Težavno bi bilo v tem hoditi. Ko se zvečer vlečem, smo čez noč od slane vsi beli kakor s snegom pokriti. Ako hočemo, napravimo si mali ogenj, pri katerem se grejemo.« — »Ali ti je žal, Sofronija, da si ubila Arnavta?« — »Zakaj? Kaj pa, ko bi bila tam jaz padla!« — Deklica je lahko ranjena na roki, rana se pa bode kmalu zacelila. To je četaš, le-ta Sofronija! Kdor jo vidi, misli, da je šele štirinajst let stara, in seljaki jo vprašajo: »Koliko si staro, dete? Zakaj si tako malo vzraslo?«

Srbski kmet v boju.

Šumadinci in Radničani so najboljši vojaki. To so pravi srbski Spartanci. Govore zelo malo, ne hvalijo se sploh nikoli, samo jeze se, da leže v bolnišnicah. Če je prebivalec Belgrada na bojišču, ravno takšen, kakršen v bolnišnici in kavarni: bolj drzen nego hraber, je vojak iz južnih srbskih krajev mož dolžnosti. To so ljudje, ki najbolj redno plačajo svoje davke. Govoril sem z nekim šumadijskim ranjenecem o vojski; občudoval sem njegovo hrabrost in odkritosrčnost. Na vprašanje je tako odgovorjal, kakor da bi bila vojska igrača. »Ali te je bilo sraha, ko so vas napadli Albanci?« — »Nikakor. Se ne izplača imeti strahu. Nazaj ne moreš, ako bi tudi hotel, in naprej greš na riziko!« — »Ali te zelo boli rana?« — »Kaj še! Ko smo naskočili neki hrib, me je nekaj piknilo, kakor da bi me osa piknila. Mislim, da me je trnje ranilo. Ko je sreljanje nehalo, zapazil sem, da močno krvavim.« — »Streljajo Albanci dobro?« — »Dobro, boga mi! Samo turški topovi so za nič. Ali Albanci streljajo v resnici imenito. Ko ležiš in streljaš, povzdigneš roko in to je zanje dober cilj. Zato je tudi toliko naših vojakov ranjenih v levo roko.« — »Kaj pa vaši častniki? Ali se niso za vami skrivali?« — »Kaj? Vedno so bili spredaj. Zelo veliko jih pade. Ob začetku prve bitke sem si mislil: Zopet nas kmete pošiljajo v klavnico, in ko smo naskočili kak hrib, koga sem videl poleg sebe? Načelnika našega okrajnega sodišča! To me je tako spodbudilo, da sem glasno vzkliknil: Če je tako, potem, brate, le naprej, ako bi tudi takoj padel.«

! Ako še niste, pošljite naročnino! !

Pismo s Cetinja.

Cetinje, 16. novembra.

Naši junaki.

Pot nas vodi v bolnišnico. Koj ob vstopu iz velike dvorane doni na ušesa — pesem. Bonum omen! Seveda ni to kaka vesela hrvaška ali slovenska popevka, marveč enolična črnogorska pesem. Črnogorci ne poznajo drugih pesmi, in ako slišite kdaj kak veselejši napev, potem to ni prava črnogorska pesem, marveč jo je pevec pobral kje drugje v svetu med Hrvatli ali Srbi.

Odkar sem na Cetinju, sem slišal samo dve melodiji črnogorskih pesmi: prva je napev za junaške vojne pesmi in obenem napev za pesmi, ki jih pojejo, ko plešejo »kolo«; druga pa je tista žalostna in sentimentalna melodija, ki jo slišite pri pogrebih. V to melodijo vliva zlasti Črnogorka svojo žalost, ko jo pot vodi po skalnih gorskih stezah.

Prav ta melodija nam sedaj prihaja na uho iz velike bolniške dvorane. Ozremo se po pevcu in najdemo mladeniča kakih 18 let. Po strani leži in z roko si podpira glavo; oči mu strme nekam v tla, v obrazu se črtajo žalostne, trudne poteze, ki jih rišejo težke misli.

»Kako je, mladenič?«

»Hvala Bogu, vse bo še dobro, kaj ne, gospod doktor?«

»Bo, bo, le nič se ne boj!«

Ko smo odšli dalje, nam je zdravnik s pridržanim glasom pravil, da bi ranjenec ne slišal: »Revež ima ravno deset krogel mitraljeze v desni roki; tri so poškodovala kost. Sedaj je edinec osiwele matere, ki je v tej vojni izgubila starejšega sina in moža. Kako naj preživi njo in sebe, ako izgubi roko? To mu teži srce, da se nikdar ne nasmeje in le malo govori, marveč se po cel dan udaja težkim mislim — pojoc tisto tožno monotono melodijo.«

× × ×

Par postelj naprej nam zdravnik pokaže starejšega ranjenca; pod njim se je razpočila podzemška mina in mu raztrgala stopali. Ko ranjenec sliši zdravnikova razlaganja, se takoj razburi: z nervoznim glasom nam začne pripovedovati, kako je bilo: Še videl ni Turka in vendar je ranjen. Sam zlodej je iznašel vsa ta orodja, s katerimi sedaj ubijajo ljudi. Nisi več varen ne na zemlji ne na skali, da ti kaj pod nogami ne eksplodira. In ko se v strahu prestopaš pred tem nevidnim podzemskim sovražnikom, se ti naenkrat nekaj zablika nad glavo, obenem čuješ pok — in nate se vsuje nevihta krogel. Ali pa nenadoma pade pred te neznan stvar, počni in razleti na tisoč koscev, ki ubijejo vse, kar je živega naokoli. In tam, glej, so postavili neko orodje, ki ga zadaj en sam mož vrti, a krogle se vsipajo v rojih in kosé vojake kakor kosce travo. Težko se je sedaj bojevati ...

No, mitraljeze, šrapneli in granate ne vplivajo samo na vojake kakor čudo, proti kateremu se ne da boriti, marveč tudi marsikateremu častniku vzame sapo, ko vprvič gleda njihovo grozno delo. To je strahovito orožje, s katerim se nobeno junaštvo meriti ne more.

mostojnosti, ki naj bi bila enakopravna oni v Carigradu. Bizantinci so bili pa premeteni; znali so obetati, pa tudi primerno omejit i izpolnitev svojih obljub, kadar so dobili zadostno politično premoč nad sosedom.

Ko so se koncem XII. stoletja Bulgari zopet otresli bizantinske vlade, so se pod Kolojanom zopet približali Rimu in zveza Bulgarije z Rimom se je začela vsled treznega nastopa Inocenca III. prav uspešno razvijati. Žal, so zapadni katoličani, ki so si takrat v križarski vojski osvojili Carigrad in ustanovili Latinsko cesarstvo sami prisilili Bulgare, da so iskali zveze pri ostankih bizantinskega cesarstva, torej pri Grkih in tako je zopet propadlo vse, kar je dosegla pametna politika papeža Inocenca III. S politično zvezo z Grki so pozabili Bulgari na versko zvezo z zapadom in se z drugimi vzhodnimi narodi vred utrjali vedno bolj v razkolu. Tekom stoletij so se izcimile po bistroumnosti vzhodnih bogoslovcev različne umetne dogmatične razlike med vzhodno in zapadno cerkvijo; rod za rodom so pod grškim vodstvom vzgajali v sovraštvo do Rima. Navidezno cerkveno avtonomijo, ki so jo imeli Bulgari do turške okupacije, so s to popolnoma izgubili; Turki so podredili Bulgare moldavskemu metropolitu in jih tako cerkveno popolnoma prepustili grškemu uplivu. Kake sadove je to za Bulgare rodilo, bomo videli, ko se obrnemo k najnovejšemu razvoju bulgarske moči.

Predno pa zapustimo staro bulgarsko zgodovino, moramo omeniti še eno versko sekto, ki se je med Bulgari izcimila in ki je postala važen faktor v balkanski zgodovini in je njen vpliv segal celo sem gori do Slovencev, — to so Bogomili.

Že čas, ko so Boris in njegovi nasledniki omahovali med Rimom in Carigradom in niso vedeli, za katerega bi se odločili, so izrabile razne maloazijske krščanske verske sekte, da bi pridobile privržencev med Bulgari. Največ uspeha so še imeli takozvani Pavlikijanci. Njihove ostanke je pozneje organiziral nek Bogomil, po katerem je to gibanje dobilo ime; njihove verske in etične nauke je spravlil v sistem in začel z nova agitacijo zanje. Radi vedne nejasnosti ali ima prav Rim ali Carigrad, so bila tla več ali manj vedno ugodna za njihovo agitacijo, posebno pa zopet začetkom XIII. stoletja, ko je Kolojanova in Inocenčeva akcija iz političnih ozirov propadla. Ta sekta je igrala važno vlogo posebno pri zavzetju Bosne (1463), ko so Bogomili prestopili k mohamedanski veri, kar je odporno silo krščanskega slovanstva, ki je bilo že tako versko needino (katoličani in pravoslavni), še posebno oslabilo.

Leta 1393 torej pomenja konec bulgarske politične in verske samostojnosti. Politično so jih zasuznili Turki, uničili precej veliko duševno kulturo, ki so jo imeli naslonjeno na visoko kulturni Carigrad; uničili kakor pov-

sod tudi tu posebno gospodarsko kulturo; iz prostega delovnega naroda, stanujočega na rodovitni zemlji so napravili maso sužnjev, ki ni smela imeti lastne volje in ni mogla imeti veselja do dela, ker je vedela, da ne dela zase, ampak za tlačitelja. Versko so jih pa Turki popolnoma izročili Grkom, kar od začetka še sicer ni rodilo tako usodnih sado, ker so jim vendar pustili slovansko bogoslužje in so ves čas eksistirale vsaj šole za bodoče duhovne, ki so gojile narodni ali boljše rečeno cerkveno-slovanski jezik, kolikor ga je bilo najnujnejše treba znati za duhovnika. Ta cerkvena odvisnost od Grkov pa je postala prav občutna tekom XVIII. stoletja. Carigradski Grki, takozvani Fanarioti, večidel premožni trgovci so si znali obdržati svoje stališče napram turškemu uplivu in so v XVIII. stoletju postali tako močni, da so bili v cerkvenem oziru nad pravoslavnimi neomejeni gospodarji. Nekako v sredi XVIII. stoletja so pregnali celo iz bulgarske cerkve slovansko bogoslužje in ga nadomestili z grškim; na mesto slovanskih šol za duhovne so stopile grške tudi v krajih, kjer ni bilo nobenega Grka; ustanavljali pa so tudi grške svetne šole. Te šole so sicer povzdignile duševni nivo tistih, ki so jih obiskovali; a domači jezik ni imel nobene pravice v njih, tako da so bili okoli leta 1800 že tako daleč, da je vsak Bulgar, ki je hotel biti inteligenten, govoril grško in pisal grško, celo za bulgarski jezik so rabili grške

črke. Tako so dobili Grki tudi veliko jezikovno premoč nad Bulgari, kot je niti Nemci pri nas nikdar niso imeli. Toda tudi v tem je bilo nekaj dobrega za Bulgare. Te šole so imele sicer posledico, da se je meščanstvo, ki je seveda edino želo njihove sado, odtujilo narodu, iz katerega je izšlo in gledalo nanj kot nekaj manj vrednega, nasproti pa je tudi ljudstvo zaničevalo te »Grke«; beseda »Grk« je pomenila takrat nekako toliko kot pri nas »škrice«. Dobro pa je bilo pri tem to, da je na ta način pri enem delu naroda začela vstajati kultura, čeprav čisto tuja in je morala s časom uplivati tudi na narodno čuteče može in vzbuditi najprvo pri posameznikih zavest velikanke revščine, v katero sta jih pahnila turška in grška sužnost. Bulgari so sicer uničevali celo spomenike nekdanje lastne kulture, stare slovanske rokopise so sežigali, da bi ja zatrli vsako sled kake slovanske kulture, a kljub temu je delež grške kulture pri bulgarskem preporodu velik in mogoče naravnost nenadomestljiv; posebno od onega časa naprej, ko so se Grki v III. desetletju XIX. stoletja politično osvobodili turškega jarma in v Atenah ustanovili univerzo po evropskem načinu. Tu je študiralo vedno veliko Bulgarov in ko so videli tu veliko narodno zavest, so jo podobno kot začetniki modernega slovanskega gibanja Kollár in Šafařík z nemških univerz, prenesli na domača tla, kjer je rodila sad najprvo kot odpor proti materinski grški

Mlad ranjenec nas kliče k sebi; ko pridemo k postelji, potegne iz ovoj — kost, ki so mu jo vzeli iz roke in nam jo ves vesel pokaže. Ni mu žal te žrtve za domovino in vidi se mu, da bi rad žrtvoval še več.

✕ ✕ ✕

Tudi humorja ne manjka v bolniških dvoranah. Ko dospemo do starejšega ranjenca, se ta dvigne v postelji in nas gleda: čaka, da ga kaj vprašamo. Ranjenci smatrajo namreč za nekako čast, če se pogovarjamo z njimi.

»Kje si ranjen?« vprašamo.
»Tu —« pokaže na svoje povite prsi, »s turškim bajonetom. V četrtek sem jaz zaklal dva Turka kakor jagčnjčka, v petek so pa Turki mene. Tako je v vojni.«

Mož se smeje in mi z njim — zakaj bi bolj tragično smatrali stvar nego jo smatra on.

✕ ✕ ✕

Črnogorec se rad baha in hvali in — ranjen za domovino, seveda ne postane skromnejši. Vsako priliko porabi, da se pohvali s svojim junaštvom. Posebno radi govore s tujimi časniki, o katerih vedo, da bodo njihove besede objavili, če tega ne, pa vsaj njihovo ime.

Ko smo se danes približali neki postelji, nas je zdravnik opozoril na pravo turško častniško sabljo, ki jo je ranjenec zaplenil in ki je visela sedaj na zidu nad njegovo glavo. Zdravnik je snel sabljo z zida in nam jo pokazal. Ranjenec se je nato takoj dvignil in nam začel pripovedovati, kako jo je dobil:

Bilo je v boju na Bardanjolu, ko so Turki naše potisnili nazaj in se pripravljali za nov naval. Tisti trenutek pade tik predenj granata in se razleteli. Učinek je bil grozovit. V hipu ni ničesar videl: čutil je, kako ga je nekaj dvignilo v zrak več metrov visoko in ga potem vrglo nazaj. Onesvestil se je. Ko se je zopet zavedel, je opazil, da so naši Turke potisnili nazaj, a ti so se pripravljali za nov naval. Krog njega je ležalo polno ubitih tovarišev. Torej se je nejeumno še najbolje godilo, ker je čutil, da je samo na levi nogi ranjen. Bolelo ga je zelo in čutil je polne opanke vode, a ni imel časa, da bi dalje mislil o tem ali pogledal rano, kajti blizal se je nov turški naval.

Razvilo se je ljuto streljanje, ki se je pa kmalu umaknilo boju z bajonetom. On je svoj bajonet nastavil turškemu častniku, ga prebodel in mu vzel sabljo. Tisti trenutek se je poleg njega težko ranjen zgrudil njegov brat (ki tudi sedaj v bolnišnici leži poleg njega), obenem pa so se Črnogorci začeli umikati. Zadel je hotel brata na ramo, da ga ponese izven bojne črte. Ko se je nagnil, je čutil, da je iz puške ranjen v pleča in da mu vsled izgube krvi iz rane na nogi vedno bolj pešajo moči. Vendar je zadel brata in ga nesel kakih 300 korakov, nato se je pa z njim vred zgrudil na tla in se onesvestil. Ko se je zopet zavedel, je bil že v sanitetnem vozu in na potu v bolnico. Prva misel mu je bila njegova turška sablja, o kateri pravi, da bi je ne dal za noben denar. Kajti nobeden drug v njegovem plemenu se ne bo mogel po-

hvaliti, da je ubil turškega častnika in mu vzel sabljo.

Takrat mi je junak povedal svoje ime, da bi ga ne pozabil in ga zanesljivo objavil svetu. Izpolnjujem mu željo, piše se: Jovo Šurbatović.

Diplomatična situacija.

(Od posebne strani.)

Budimpešta, 22. nov.

Na podlagi informacij od zelo poučene strani Vam poročam:

Slika o sedanjem diplomatskem položaju, kakor jo podaja nemško časopisje, je popolnoma nezanesljiva. Na podlagi danih dejstev je situacija taka:

Državni tajnik sir Grey je v angleškem parlamentu 21. t. m. na vprašanje poslanca Kinga glede avstrijsko-srbskega konflikta odgovoril, da se angleški vladi ne zdi primerno, ako se kako balkansko vprašanje iztrga iz celotnega kompleksa in se o njem vrše posebna pogajanja.

To pomeni toliko, kakor da Anglija stoji na stališču, ki ga je fiksiral nasproti avstrijskemu poslaniku pl. Ugronu v Belgradu minister Pašić, da je namreč Srbija naziranja, naj se vprašanje avtonomije Albanije in srbskih pristanišč šele po končani vojski od vseh vlesil reši.

Ruska diplomacija oficijelno popolnoma molči, v Peterburgu se pa priznava, da je Rusija odredila tiste vojaške priprave, ki se ji že iz najprimitivnejših razlogov previdnosti zdijo potrebne. Proti komu se Rusija pripravlja, se seveda ne ve, gotovo pa je, da ne proti Srbiji.

Italijanski zunanji urad se tudi ni še izjavil. Pač pa je oficijozno glasilo italijanske vlade dovolj jasno označilo stališče vlade, ki je to, da je pač avtonomija Albanije vodilni motiv njene politike in Italijo v tem pogledu vežejo tudi dogovori z nami, vendar pa nastaja vprašanje, ni li sedanja izprememba podlago, neglede na to, da se Italija glede obsega albanske avtonomije ni vezala in zlasti ne more danes še definitivno reči, da je srbsko pristanišče ob Adriji z njenimi interesi nezdružljivo. Avstrijsko in italijansko stališče se ne krijeta. Kaj je resnica na italijanskih vojaških pripravah, ni mogoče kontrolirati.

Popolnoma neznano je, kaj misli Nemčija, vendar se bo v kratkem tudi glede tega ustvarila jasnost, ko se vrne prestolonaslednik Franc Ferdinand iz Berolina. Opozarjati pa je, da bo treba nemške liste zelo previdno brati, ker utegnejo že vnaprej vedeti, kaj se bo v Berlinu sklepalo. Stališče Nemčije se bo brezdvomno kmalu oficijozno fiksiralo. Vprašanje pa tudi v slučaju, ako se Nemčija popolnoma na našo stran postavi, najbrže ne bo rešeno.

Tudi Francija stoji previdno v rezervi, a pisava »Tempsa« je v avstrijskih diplomatskih krogih napravila neprijeten vtis, ker je dobro znano, da se je »Tempsa« v važnih političnih trenutkih le redkokrat zmotil.

Resne skrbi vzbuja dejstvo, da se belgrajskemu zunanjemu uradu na korak pl. Ugrona nič ne mudi.

Domnevanju nekaterih listov, da Bulgarija skriva pakтира z Avstrijo, resni krogi dosti ne verjamejo, ker bi Bulgarija postavila vse, čisto vse, na kocko, ako bi se od stališča Srbije količkar oddaljila, zlasti, ker vojaške premoči Srbije v sedanjem odločilnem trenutku — vojna sreča je opoteča — več kot nujno rabi. Solidariteta balkanskih držav je zdaj s krvjo tako zvarjena, da kombinacije tudi samo o možnosti kakega nesporazuma niso dosti več kot pobožne želje.

Ustaljuje se čezdalje bolj prepričanje, da za balkansko zvezo stoji tripetenta in da je vprašanje srbskih pristanišč odgojeno, pač pa stopa v ospredje interesni konflikt med Avstrijo-Nemčijo in Rusijo Anglijo-Francijo sploh, Italija pa se po svoji tradiciji ne angažuje preveč na nobeno plat, ampak modro čaka in bo stopila odločno na dan šele, ko bo mogla preračunati, na kateri strani se bodo njeni posebni interesi bolj vpoštevali, oziroma kdo ji bo mogel več ponuditi. To ni lepo, a je zdravo.

Glede vojnega hujskanja se ne more reči, da bi izhajalo od odgovornih krogov. Naš zunanji urad ve, da se v Srbiji javno mnenje odlikuje prav zdaj po veliki taktičnosti in zmernosti. Grajati pa je, da merodajne oblasti ničesar ne store, da se frivolnemu hujskanju proti Srbiji ne postavijo meje, dočim se nasproti nemškemu časopisju čisto drugače postopa. V delegaciji bi se bilo moralo glede tega od slovanske strani kaj storiti.

Darovi.

Darovi za slovanske ranjence na Balkanu.

IV. izkaz.

Josip Zeichen iz Celovca 5 K; Antonin Lomšek, učitelj, Cerklje, Dol., zbirka 16 K; Kobula Amalija v Trstu 5 K; Arnsšek Jožefa 2 K; Petrič Frančiška 1 K; Zupanstvo v Sadržici 100 K; župljani v Lescah 54 K; župnik J. Lovšin 6 K; občina Bohinjska Bistrica 50 K; druge osebe v Bohinjski Bistrici 3 K; župni urad Smihel na Krasu, zbirka 60 K; O. Mrak, dež. dacar, Radovljica, 10 K; Ravšer Melhar (3 K); Ravšer Cvetko, Wallner Pavel, Turner Martin, Poplatnik Jan., Arbeiter Pavel in Sturm Lucija (po 1 K), vsi v Brdu, p. Šmohor 9 K; župljani v Motniku 61 K; Alojzij Jenter v Kortah, zbirka 10 K; J. Sekol, župnik, Vogerče 5 K; župnija Bistrica 40 K; Fr. Dimnik, župnik, Begunje, Notr. 5 K; župljani v Kamni gorici 20 K; župljani v Blagovici 17 K; Helena Lipah, Dobrunje, 2 K; Mat. Velepček, Ihan, 3 K 40 vin.; z ežice 27 K 60 vin.; iz Rihemberka na Goriškem 86 kron 96 vin.; in sicer nabrali 25 K na Vrhu, 20 K 60 vin. na Preserjih in Zajčih, 19 K 60 vin. na Brjah, 10 K 70 vin. v Britofu; g. župnik Strancar dodal 10 K in gđ. Er. Blažiča 2 K; župnija St. Viška gora na Gor. 152 K 16 vin.; župnija Polhov Gradec 70 K; kolovrški župljani 40 K; župnija Krka 14 K; županstvo Črnuče 10 K; račun. svetnik Ferd. Omejc 4 K; Fran Sular iz Ljubljane 2 K; neimenovana 5 K; Ivana Derganc, Ljubljana, Gradišče 10 K 60 vin.; župnik Kleindienst, Begunje, Gor., 5 K; Marijana Česen, Spodnji Hotič 2 K; zbirka pri Ant. Bokavu v Bizoviku 17. novem. 15 K 50 vin.; župljani v Zagradcu 20 K; župljani na Črnučah vnovič 31 K 30 vin.; kn. šk. kancelar V. Šteska 10 K. — Skupaj 990 K 52 vin. — K temu izkazu izkazi I. do III. 4259 K 36 vin. in izkaz balkanskega odseka 1272 K 80 vin. skupna vsota 6522 K 68 vin.

Književnost.

Za Miklavža: Našim malim. Vzgojne slike iz svetega pisma, posebno iz Kristusovega življenja. Slike z

besedilom 90 vin. — Kdor hoče svojim malim napraviti res veliko veselje, naj jim podari to knjigo, ki bo po svojih prekrasnih slikah in ljubkem besedilu blažila otroško dušo in navduševala srce za vse dobro in lepo. Poučno besedilo pojasneno s slikami bo olajšalo tudi katehetski pouk. Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Za Miklavža: Slovenski A—B—C v podobah. 80 vin., vezan 1 K 20 vin. — Na podlagi te knjige se bodo otroci igranje naučili brati, še predno prično hoditi v šolo. Povsod je upoštevan pristni otročji razum, tako da otrok sam ne ve, kdaj kako črko spozna in si jo zapomni.

Balkanska povest. Leta 1910. je izšla krasna povest iz balkanske zgodovine: »Vstaja Škenderbegova«. Cena samo 60 vin., vezano 80 vin. Knjiga opisuje delo in življenje krščan. junaka Škenderbega, sina epirškega kneza, ki se je proslavil po celem Balkanu in o katerem se ravno sedaj vsak dan kaj čuje. Škenderbeg je pod vlado sultana Murata II. prišel na turški dvor, kjer je vsled svojih velikih zmožnosti in osebnosti neustrašenosti bil imenovan celo vojskovodjem. Baval se je pa vedno z mislijo, kako bi osvobodil svojo po Turkih podjarmljeno domovino, kar se mu je v zvezi z ogrskim junakom Hunjadijem tudi posrečilo. Pri tem je tudi rešil prekrasno Hunjadijevo hčer, katero so Turki zajeli in jo poslali v sultanov harem.

Škenderberg je vzor krščanskega junaka, ki gori domovinske ljubezni in se ne straši nobenih žrtv in bojev, da reši svoj narod. Baš sedaj, ko je zanimanje za Balkan in njega zgodovino posebno aktualno, bo vsak bral to krasno povest z velikim veseljem in še večjim navdušenjem. Knjiga nudi velik vpogled v zgodovino balkanskih narodov in se dobi v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Tolažba dušam v viciah. Molitvenik v korist in tolažbo našim rajnikom. Cena z rdečo obrezo 1 K 20 vin., z zlato obrezo 2 K, v šagrinu z zlato obrezo 2 K 60 vin. Molitvenik ima okoli 250 strani, pa vendar zelo priročno žepno obliko in izredno nizko ceno. Molitvenik ima vse mašne in druge važne molitve tiskane s krasnim, nekaj večjim tiskom. Molitvenik, ki se bo radi svojega prebлага namena gotovo takoj razširil med vsemi Slovenci, je ravno kar izšel ter se dobiva in naroča v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

NOVO OROPANJE CERKVA NA FRAN-COSKEM?

Francoska vlada je izdala odlok, s katerim odreja, da se napravijo natančni zapisniki o cerkvenih umetninah. Odlok ne pomeni nič drugega, kakor nadaljevanje sestave cerkvenih inventur, ki se je pred leti vsled ljudskega odpora prekinila. Odlok vsebuje tudi določbo, da se imajo cerkvene umetnine v slučaju, da zanje ni podano zadostno varstvo, prenesti v javne zbirke ali poslopja. Na podlagi te določbe lahko država oropa vse cerkve njihovih umetnin, saj se bo vedno dala najti preteza za dokaz premajhnega varstva. Da francoske vlade v tem oziru nimajo pretanke vesti, pričajo slike, ki so se pokradle cerkvam in samostanom. V boljšo ilustracijo bodi še omenjeno, da zgor-

kulturi; to se pravi proti krivični premoči, ki jo je imela ta nad teptano domačo. Prezreti ne smemo tudi uplivov, ki so prišli po francoski revoluciji iz zapadne Evrope; nauk o enakovrednosti vseh slojev, ki je pri tlačeni narodih dobil pomen enakovrednosti vseh narodov; osreden sad tega upliva in sad odpora proti francoski premoči, je bila narodna zavest, ki so jo prvi udeležili Nemci, ki je pa postala po posrednem uplivu nemške kulture pri dosedaj zanemarjenih narodih (tudi pri nas), glavno bodrilo k povzdigi domače kulture, ki je temelj, na katerem lahko opravičeno zahtevamo enakopravnost z drugimi. Do Bulgarov so te ideje prišle od različnih strani, največ pač po posredovanju grške kulture. Narodni prepored je bil koncem XVIII. in začetkom XIX. stoletja nekaj, kar je z neko elementarno silo prevzelo vse, tudi najbolj pozabljene; samo male iskricke inteligentnega duha je bilo treba, da je padla med maso, ki se je zdelo do takrat nezmožna za samostojno življenje. In med najbolj pozabljenimi in zanemarjenimi narodi so bili začetkom XIX. stoletja v Evropi gotovo Bulgari. Kulturni svet ni vedel dosti več o njih kot ime in celo močje kot sta bila Kopitar in Dobrovsky niso vedeli, kam bi jih znanstveno dejali. Šele učenc Kopitarjev Srb Vuk Stefanović Karadžić je prvi vedel nekaj povedati učeni Evropi o posebnostih bulgarskega jezika. To pa je bilo ob času, ko je narodna zavest med Bulgari že prece-

napredovala. V najbolj žalostnih časih druge polovice XVIII. stoletja je napisal menih Paisij na gori Atosu prvo zgodovino bulgarske. Kako je vendar ta menih, ki gotovo ni stal na višku takratne, niti grške kulture, kaj šele evropske, — kako je vendar ta menih prišel na to srečno misel? Slučaj ga je seznanil s Srbom, ki je zbiral gradivo za zgodovino Srbov in to je njega napolnilo na misel, da bi bilo kaj takega tudi za Bulgare dobro. Napisal je knjigo, a ta se niti tiskala ni; kljub temu pa je naravnost čudežno vplivala. Duhovniki, ki so narodno čutili, so jo prepisovali in tako se je razširjala in povsod širila glas o stari slavi naroda, ki je bila že zdavnaj pozabljena. Za to knjigo so počasi prišle še druge, posebno pridige škofa Sofronija leta 1806., ki so prva tiskana bulgarska knjiga.

Pa tudi osvobodilni boji Srbov in Grkov na začetku XIX. stoletja so dobro vplivali na narodno probujo Bulgarov, posebno, ker so ti dosegli uspehe. Čim bolj pa je rastla domača, čeprav revna kultura, tem bolj je rastla tudi zavest, da je ne samo politični, ampak tudi kulturni in verski položaj naroda krivičen. Za duhovniki kot buditelji ljudstva so prišli prvi trgovci, ki so imeli zveze z Evropo in Rusijo in ti so z duhovniki vred spoznali pomen domačih šol. Šlo je težko; turška vlada sicer ni delala težav, temveč pa grška duhovščina. Pa tudi to težavo so premagali. Šola za šolo po evropskem načinu urejena je nastajala

in duhovniku in trgovcu se je pridružil v boju za narodne pravice še učitelj. Iz gor Balkana se je v doline in ravnine razširjalo to zdravo mlado gibanje; leta 1845. je bilo že 53 bulgarskih šol; leta 1844. je začel izhajati prvi časopis. Narod se je zavedel tudi drugih potreb; spoznal je, da je verska odvisnost velika ovira razvoju narodne kulture. Sultana Mohamed II. in Abdul Medžid sta delala na to, da dobe kristjani enake pravice kot mohamedanci. Tudi to je dobro vplivalo na Bulgare in začeli so zahtevati domače šole; Grki so namreč nastavljali samo Grke. S časom so svojo zahtevo razširili in zahtevali cerkveno neodvisnost. Turška vlada jim je šla pri teh zahtevah na roko, toda Grki so znali vse preprečiti; to je seveda Bulgare razjarilo in prišlo je tako daleč, da je dne 3. aprila 1860., ko je maševal škof in partibus infidelium Harion v carigradski bulgarski cerkvi, ljudstvo glasno protestiralo proti imenovanju grškega patriarha v molitvah. To gibanje se je razširilo po vsi Bulgariji in marsikje so celo sultanovo ime raje imenovali kot patriarhovo. Boj je bil jako oster in dolgotrajen, dokler se je nazadnje leta 1870. vendar odločila porta in izdala brez ozira, na Grke ferman, s katerim ustanavlja bulgarski eksarhat; v molitve so zopet sprejeli patriarhovo ime, faktično pa so postali cerkveno samostojni. Harion je postal prvi eksarh.

Letos pa, ko se spominjamo mi Slovenci ravno 50letne smrti ustanovi-

telja Apostolstva sv. Cirila in Metoda, škofa Slomskega, moramo še posebno opozoriti na zanimivo epizodo iz tega boja za cerkveno samostojnost, ki pa nikakor ni ostala brez posledic. To je gibanje za unijo z Rimom, ki se je začelo okrog leta 1860., torej ob času najhujšega boja z grško hierarhijo. Gibanje je imelo tudi to pot politično ozadje in to je brezdvomno tudi veliko pokvarilo na uspehu. Agitacijo za to so začeli poljski emigrantje v Parizu in Carigradu; tozadevno akcijo med Bulgari je vodil Cankov s časopisom »Bulgaria«. Bulgari so namreč upali dobiti z akcijo za unijo pridobiti zase oporo, posebno v Franciji. Dne 18. decembra 1860. so res sklenili v Carigradu bulgarsko unijo, zaprisegel jih je armenski patriarh. Kmalu nato je papež posvetil duhovnika Sokolskega za bulgarskega nadškofa. Bulgari so bili veseli; pristopilo jih je že okrog 60.000. Rusija in Anglija pa sta videli v tem gibanju nevarnost za svoje interese, ker sta se bali prevelikega vpliva Francije. Začeli sta hudo protiahtacijo. Rusom se je tudi posrečilo, da so Sokolskega ujeli in odvedli na Rusko, potem pa razširili vesti, da je odpadel; kar pa ni prav nič dokazano in največ govori celo proti ti trditvi. Dosegli so pa res precejšen uspeh. Večina je vstopila zopet v pravoslavje, celo več duhovnikov; nekaj pa jih je le ostalo in v zadnih desetletjih gibanje pod vodstvom francoskih in domačih misijonarjev veselo napreduje. O tem pa se

nji odlok krši postavo o ločitvi cerkve od države.

Jeseniške novice.

j Punt. Tukajšnja podružnica »Südmarka« je imela te dni svoj sestanek. Vsi tovarniški mojstri so štrajkali, češ, ker »Südmarka« daje podpore samo Kočevarjem in Dunajčanom. Mojstri pravijo, da imajo Kočevarji in Dunajčani več denarja kot tovarniški mojstri, in če nočejo oni sami reševati svojega jezika, naj ga pa zloodej vzame. Prav tako, če ne bodo šli pred višjim vetrom v Kanosso!

j Slomškova zveza za Gorenjsko je 19. t. m. zborovala v Delavskem domu na Savi. Navzočih je bilo 39 članov, gospodinj in gospodov, ki so z velikim zanimanjem poslušali temeljit referat g. nadučitelja Slapšaka o »moderni ženski«. Razvila se je živahna debata, v katero so posebej posegli gg. Skubic, Čerin in poslanec Piber. Lepo zborovanje! — Istočasno je zborovalo na Bohinjski Beli liberalno učiteljsvo, po številu 23.

j Za ranjence na Balkanu smo doslej nabrali in odposlali 264 K 65 vin.

j Kat. delavsko društvo priredi v Delavskem domu na Savi jutri v nedeljo, 24. t. m., točno ob pol 8. uri zvečer igro »Deseti brat«. Pri igri sodeluje društveni orkester. Vstopnice se dobé pri blagajni uro pred začetkom predstave.

Tržiške novice.

t Cerkvena vest. Pretečeno nedeljo se je ustanovila Marijina družba za žene. Po krasnem nagovoru, v katerem je primerjal ženo solncu, zvezdi in srcu, je sprejel mil. g. generalni vikar in prelat Janez Flis 150 žen in mater v novo družbo.

t Evharistično slavnost je priredila v nedeljo, 17. t. m. dekliska Marijina družba. Smelo trdimo, da take prireditve še ni bilo do sedaj v Trzinu. Obe živi sliki, kakor tudi za tako slavnost prireditve: »Bela nedelja« in »Evharistične cvetke« so izborna uspele. Vse osebe, ki so nastopale na odr, so vrlo dobro izvršile svojo nalogo. Da je občinstvo zasedlo vse prostore, je umevno. — Jutri ob 5. popoldne se slavnost zopet ponovi. Tudi za to predstavo so skoraj že vsi sedeži razprodani.

t Cestni odbor za tržiški sodni okraj je v svoji zadnji seji sklenil znižati cestne doklade za 6%. S tem bo gotovo ustrezno davkoplačevalcem. Odbor stopi v zvezo z deželno banko.

t Pri zadnji občinski seji je bil soglasno sprejet proračun za leto 1913. Ko je nastopil novi slovenski občinski odbor, tedaj so vrgli nekateri prejšnji nemški občinski odborniki novico v svet, kako skrbno so gospodarili in koliko denarja pustili v občinski blagajni. Reklo se je, da blizu 80.000 kron. Toda dotični gospodje, ki so le v agitacijske svrhe raznašali to novico, niso povedali, da je ta vsota bila podarjena od raznih dobrotnikov za reveže in da se smejo le obrestni porabiti, glavnic pa ostane nedotaknjena. V resnici ima trška občina velik star dolg, ki znaša, kakor je razvideti iz proračuna okroglo 40.000 kron. O tem dolgu, ki so ga pustili občini, so pa gospodje previdno molčali. Toliko v pojasnilo javnosti. Sicer pa novi občinski odbor zelo skrbno pazi, da se ne izda po nepotrebnem najmanjša vsota.

t Jugoslovanska Strokovna Zveza sklicuje javen shod prvo adventno nedeljo. Na shodu bo po dolgem času zopet enkrat poročal delavski prijatelj in zagovornik delavskih pravic, drž in dež. posl. dr. K r e k.

Idrijske novice.

i Zanimiv boj. Dne 21. novembra so se imeli izvoliti zastopniki občine v krajni šolski svet v Zavracu. V šolski okoliš spada Zavrac iz občine Dole in Izgorje ter Ravne iz občine Žiri. Prizadeti sta torej obe občini enako. Zato so dobili tudi odborniki obeh občin vabilo k volitvi pri dolškem županu pl. Premiersteinu. Iz občine Dole je prišlo 8 odbornikov liberalne stranke, 3 pa S. L. S. Iz Žirov pa je bilo 17 mož, vsi odborniki S. L. S. To je bilo malo prehudo. Druge pomoči ni bilo naprednjakom, prepovedali so žirovskim odbornikom voliti, češ, da nimajo seboj potrdila, ali so res kaj plačali za zavrasko šolo v l. 1911. in 1912. Če se gre samo za to, je utemeljevanje županovo brez vrednosti. Če mora žirovska občina prispevati, naj bi županstvo v Doleh izterjalo.

i Občinska seja v Idriji bo 23. novembra ob 6. zvečer. Revščina, ki vlada po mestih, je menda vedno večja tudi v našem delavskem mestu. Leta 1910. je prišpevala občina k ubožnemu zakladu 8303 krone 55 vin., leta 1911. že 10.027 K 86 v., za tekoče leto je v proračunu 10.274 K, za leto 1913. pa županstvo predlaga 15.974 K, torej skoro še enkrat toliko, kakor je prišpevalo mesto v letu 1910. Pa ravno sedaj se govori, kako bi morali biti hvaležni tistim, ki imajo zaslugo, da je odpravljeno žito in drva. — Redna potrebščina je proračunjena za leto 1913. v znesku 100.162 K, izredna v znesku 86.518 K, torej celih 43 % vse potrebščine je izredne. Zato so pa tudi doklade izredne. Več po seji.

i Mladeniška Marijina družba priredi s sodelovanjem telovadnega oddelka Orel dne 5. decembra ob 6. uri zvečer v veliki dvorani hotela Didič Miklavžev večer. — Miklavževa darila se bodo sprejemala dne 5. decembra v bralni sobi kat. del. družbe do 5. ure zvečer. Vstopnina 20 vin. za odrasle, otroci vstopnine prosti, toda morajo priti z odraslimi. Vstopnice dobite v prostorih mladeniške Marijine družbe ali pa zadnji dan v bralni sobi kat. del. družbe. Starši, pripeljite svoje otroke, ker letos pride sv. Miklavž s sijajnim spremstvom in bo nudil obilo zabave in veselja.

Pismo iz Zagreba.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

K aferi »Balkan«. Dr. Horvat na svobodi. Včeraj popoldne krog 1. in pol so izpustili na svobodo radi »Balkana« zaprtega odvetnika dr. Aleksandra Horvata; položiti je moral 50.000 K varščine. Sodni stol je najprej zahteval 60.000 K, vsled pritizbe pa znižal zahtevo na gornjo vsoto.

Izjemne odredbe v Zagrebu.

Odkar je Cuvaj uvidel, da so Zagrebčani njegov manever z deputacijami pregledali, se je prestrašil in ukrenil izjemne varnostne odredbe, da se vsak pojav nevolje že v kali zadušil. Straže po mestu so pomnožene, z dežele pa so dospeli močni oddelki orožnikov, ki so nameščeni v poslovnih mestnega glavarstva, v banskih dvorih in nekaterih drugih javnih poslop-

jih, kakor tudi v hiši, kjer izhaja uradni list.

Laži uradnega lista.

Uradni list se že dva dni peča z deputacijami, ki jih imenuje »ljudsko slavlje«. Na dolgo in široko dokazuje, kako je narod s temi deputacijami pokazal, da mu je Cuvaj mil in drag. Toda imena voditeljev teh deputacij vsakemu poštemu človeku dovolj jasno govore, da so bili to zapeljani in umetno skupaj zbobnani življi, ki so za denar vsakemu na prodaj. Seveda pa Cuvaj ni imel kaj izbirati med sredstvi, ker mu je Lukacs strogo naročil, da na kakoršenkoli način dokaže svojo popularnost med hrvaškim narodom. Le škoda, da je bila cela komedija preočito in prenerodno uprizorjena; preskrbljeno je, da bodo merodajni krogi kljub temu prizadevanju mažaronskih listov v pravi podobi spoznali ta humbug s Cuvajevo popularnostjo. Poštena hrvaška javnost se le zanima, pod katerim naslovom bo Cuvaj ogromne stroške za deputacije stavil v račun, oziroma proračun?

Čemu tolika previdnost?

Zadnji čas so na Markovem trgu iz samega strahu izgubili glavo. Banski dvor najskrbneje stražijo in kakor hitro se zmračí, ne sme nihče več v dvor. Tako zahtevajo izdane odredbe. To je res čudno. Ali g. komisar sam tako malo zaupa v svojo — popularnost?!

Vojska.

Prvi mesec vojske so balkanske države dosegle z velikanskimi žrtvami velikanske uspehe. Zvezne hrabre vojske so dospele v enem mesecu tako daleč, da tega ni nihče pričakoval. Zasedle so malone celo evropsko Turčijo, bulgarska vojska pa trka na tiste čataldške utrdbe, ki tvorijo ključ do Carigrada. Cilj, ki so si ga stavile balkanske zaveznice, je skoraj dovršen.

Črnogorske čete so osvojile Rogaj, Tuzi, Podhum, Kozleko, Ubalo, Katrkol, Gorico, Belaj, Barbalusi, Kukli, Sv. Ivan di Medua in Leš, Plav, Gusinje in oblegajo Skader.

Bulgari so zmagali pri Lozengradu, Lule Burgasu in pri Corlu. Zdaj oblegajo Odrin in napadajo čataldške utrdbe.

Grška vojska je zavzela Prevezo, Nikopolis, Elazon, Servijo, Greven, Verzijo, Kirdžaji, Solun in stoji že v Lerinu, kjer je podala srbski vojski roko.

Srbska armada je že dovršila malone popolnoma svojo zadačo. Zmagala je v velikih bitkah pri Kumanovem in Bitolju, zasedla Sandžak, Staro Srbijo in došla na jadransko obal. Srbska vojska ojačuje zdaj bulgarsko in črnogorsko armado.

× × ×

MIROVNA POGAJANJA SE NADALJUJEJO.

Iz Sofije se poroča: V neki vasi ob čataldških utrdbah se zdaj pogajajo delegati Porte s poverjeniki balkanske zveze. Bulgarijo so Srbija, Grška in Črnagora pooblastile, da sme sklepati za vse zaveznike mir. O dosedanjih pogajanjih molče. »Sabah« piše, da morajo balkanske države predvsem dopustiti Turčijo kot evropsko in balkansko vevlast. Turki žele mir, a svojih življenjskih koristi nočejo opustiti.

BULGARSKI MIROVNI DELEGATI.

»Agence tel. bulgare« poroča, da so odpotovali kot delegati Bulgarije k mirovnim pogajanjem s Turki v Čataldžo predsednik sobranja Danev, pomočnik generalisima Savova in načelnik generalnega štaba Fičev. Delegete spremlja tajnik carjevega političnega kabineta Čaprašikov in svetnik zunanjega ministrstva Stanciov. »Reuter« poroča iz Sofije, da je sklepal bulgarski ministrski svet o turških predlogih in da ni verjetno, da se vojska nadaljuje. Bulgarija da hoče odnehati in izpremeniti prvotne predloge za sklepanje premirja.

× × ×

S SRBSKEGA BOJIŠČA.

Iz Belgrada se poroča: Srbi so primarširali v Lerin (Florina). Srbska kavalarija je med Bitoljem in Lerinom zadela na 7 do 10 bataljonov močan turški oddelek z desetimi topovi in s kavalarijo. Turki so bežali, pustili topove in pometali orožje proč, nakar je srbska kavalarija zasedla Lerin, kjer so Srbe navdušeno sprejeli.

Moravska divizija, kateri poveljuje Mandić, je 22. t. m. zasedla Resan (Rezna), kjer nekaj časa ostane. Milovanovičeva brigada je zasedla Debar.

Divizijski poveljnik je brzojavil: Došel sem v Leš. V boju sem izgubil 8 mrtvih in 11 anjencev. Turške izgube so znatne. Vjel sem 1000 Turkov in zaplenil 2 topova ter 2500 pušk. Del moje divizije je zasedel Sv. Ivan di Medua.

Pri Bitolju.

Uradno se iz Belgrada poroča: V bojih pri Bitolju so turški generali pobegnili, ko so se pričeli turški vojaki umikati. Tri dni pred odločilno bitko so pobegnili Riza paša, Kara paša in Sajd paša, Fethi paša, o katerem se je trdilo, da se je usmrtil, je preoblečen pobegnil. Le Džavid paša je marširal na čelu svojega oddelka proti gori Periseri, čez katero pa ni bil prehod mogoč.

Srbi predelavajo zarubljeno turško orožje.

Topove, puške in municijo, ki so jo Srbi Turkom zarubili, so prepeljali v arsenal v Kragujevcu, kjer zarubljeno turško orožje predelujejo za srbsko armado.

Kretanje moravske armade.

Iz Skoplja se uradno poroča 22. t. m.: Naše čete moravske divizije drugega poziva so včeraj zavzele Resan; sedaj bodo nekaj časa ostale v Resanu, da se odpočijejo od izrednih naporov.

Moravska tetovska brigada pod poveljstvom podpolkovnika Milanoviča, je očistila vso pokrajino krog Kruševa noter do Dibra. Vest nekaterih listov, da se je pri Dibri že preje bil boj z Mehmed pašo, ni bila istinita. Naše čete so še-le sedaj dospele do Dibra.

V Prizrenu.

Uradno se poroča: Armadni poveljnik v Prizrenu je vsem uglednejšim moslimom čestital bajram (mohamedanski praznik), kar je na mohamedance napravilo globok vtis. Prizrenski Grkomani, ki so se vsi doslej nasproti Srbom neprijazno obnašali in stali ob strani, so se sedaj s Srbi popolnoma sprijaznili. Grkomanski duhovnik je

lahko poučite v letnih poročilih Apostolstva in v letošnjih knjigah Družbe sv. Mohorja.

Leta 1870. je bila torej ustanovljena zopet samostojna narodna cerkev in še par let je minulo, pa so v zimi leta 1877. do 1878. prišle ruske čete in po najhujših naporih prodrle pred Carigrad in izvojevale tlačenemu narodu tudi politično svobodo. Nadaljna zgodovina se je pa razvijala že večidel v naših dneh. S politično samostojnostjo je prišlo tudi gospodarsko blagostanje; narod je marljiv, zemlja rodovitna. Trideset let je minulo od takrat in zopet je danes Bulgar prvi na Balkanu po duševni in gospodarski kulturi, zato se tudi pod njegovim vodstvom bje zadnji boj, ki mu s tako napetostjo sledimo. Kakor kaže, bo ta boj osvobodil turškega jarma vse tiste brate svobodnih balkanskih narodov, ki še vedno ječe pod njim. In danes bolj kot kdaj veljajo besede, ki jih je leta 1885. zaklical Evropi Aškerc:

Evropa, maneš si oči, strmite, diplomati, kar modro ste gradili vi, da htelo ni vam stati? Ej, silnejša je moč idej, ko grozni zid papirnih mej!

Diplomati pač v svojem srcu prav tako dobro vedo kot mi vsi, da je vsa njihova umetnost brez moči proti elementarnim silam, katere vodijo velike zgodovinske dogodke, a se jim navadno nočejo prilagoditi. Pa nič ne dé, —

zato doživljajo poraze. Mi pa razumemo ta boj tudi kot delo pravičnosti, ki ga je zgodovina dolžna napram tistim, ki so toliko stoletij trpeli; tudi se nam ne zdi čudno, da je ravno tisti, ki je največ trpel, danes najmočnejši in voditelj med svojimi zavezniki.

Jest pr Jusuff Turke na kusil.

»Na zamer, Jusuff: al jest turške košte nism vajen. Zelodec mam pa švoh, de nekoł taga. Kaj pa če b m škodval?«

»Iz naša košta s ni še nubedn zelodca pufderbu.« zafržmagal se je Turku mamc. »Macafizli na župc sa

tak, de b jih angelci jedl iz veselam, uni se pa tlela zmrdujeja.«

»Oh, nej n zamerja, mamca! Sej jest nism tku misu. Tist s jest lohka mislem, de uni fajn kuhaja; ampak jest sm sam mislu, de turških riht nou mogu moj želodec prenest.«

»Kakšneš turških riht? Macafizli ne na župc jeja pu ta nar bl fajn hišah u Iblan; in sladka repca na burfice zrezana, ke sm ja dons skuhala, tud ni tku napčna in naš gespud ja strašn rad jeja.«

»Kua se uta špeterala tlela zavle košte! Tlela žlica uzem, Pepe, pa zajem in tih bod!« uglasu se je moj prjatu Jusuff Turk in m pumulu žlica pud nus.

»Res, ta nar bl pametn bo; sej sej apetit mam že tak, de b vouka pužeru.« in uzeu sm žlica in začeu natepavat, kokr de b že tri dni na mou gorke žlice u zelodec.

Tku sma u dobreh peteh menutah bli iz župca fertik in na miza je pršla ta druga rihta: sladka repca na burfice. Tud repca nam ni delala prglauc in mejčken je mankal, de nisma začel še talarju lizat, tku se nam je dupadla.

Ke sa Jusuf Turkuva mamca vidl, iz kakžnem apetitam de sma use puspavl iz mize, sa se nekam zafrkliu namuzal: »No, Pepe, a se uja še kerkat turške košte branil?«

»Oh, nekoł več, mama; tu pa že lohka rečem, de nekoł več. Še keder mama žegnajne u Štepan vas, se na trahteram tku.«

»Nej le še putrpeja mal — — —«

»A se uta začela spet tlela prekat?« uteknou se je naenkat umes moj prjatu Jusuff. »Vina nama prnes, vina, de se nama u mal jezek udvezu!«

»Eh, na bod tak ket huda ura! Uta že še dubla tud vina, de ga uta sita. Zdej uta ta preh še mal flancatu prgriznla.« In mamca sa sa se zasukal ket frtauika in koker de b mignu je stala pred nama na miz ena pouhna skleda flancatu in tku rahl sa bli, de sa se kar tresl. »No, zdej pa le hrustita flancate, jest m pa stupila ta čas pu mal vina. Na flancate se da fajn pit.«

Kmal na tu je pa že stavu na miz zraven flancatu en štefan cekinastga vina.

»Veš kaj, Pepe,« svetvu m je moj prjatu Jusuff, ke je zagledu štefan na miz, »zdej u pa ta nar bl pametn, če se tud ti zraven mene usesed pu turšk na tla, de se t nau kej zgudl. Viš, tala vinčk ma že taka muč, de ta nar večga kurenaka sprau iz stola pud miza; če pa sediš na tleh, s pa na use plati zažihran.«

Dobrga prjatla dobr svet sm pa jest že ud nekdi rad upuštevu, zatu sm se tud zdej zavalu pu tleh in zviu nuge tku pud sebe, kokr sm vidu mojga prjatla Jusuffa in začela sma ga cukat, de sa se začele nama uči svetet, kokr tistm, k g ma optikar Jurman u Šenlburgu ulc u auslog.

»Astn! Jusuff, zdej m pa puvej, kua kej gespud Ivan Hrihar prau čez

sedaj prvič sam prosil Srbe, da v cerkvi skupaj z Grki opravijo zahvalne molitve za uspeh srbskega orožja v Prilepu. — Vest, da so srbske čete prodrlje do Jadranskega morja, je vzbudila silno navdušenje.

Nemarnost turških častnikov.

Iz Skoplja se uradno poroča: Nemarnost turških častnikov, ki se je pokazala pri Kumanovu in Skoplju, je pri Bitolju še v večji meri prišla na dan. Brez vsakega ozira na vojne enote so turški častniki zapuščali svoje čete in sami zase bežali na vse strani. Celotno navijši poveljniki so začeli zapuščati čete takoj, ko so opazili, da jim je odpadla odporna sila. Tako se je Riza paša že tri dni pred zvršetkom bitke umaknil, takoj za njim pa Kara Said paša. O Fetih paši se čuje, da se je ubil, toda sledovi kažejo, da je preoblečen zbežal in se nekoč skril. Samo Djavid paša se je s četami umaknil v planine, ki so neprehodne.

Srbi v primorju.

Uradno se poroča 22. t. m.: Glasom poročila poveljnika drinske divizije, tretja armada, je pri zavzetju Leša padlo 11 Srbov; Turkov je bilo 8 mrtvih, vjetih pa: 850 mož, 103 podčastniki in 43 častnikov. Zaplenili so Srbi: 2 Kruppova topova, 2500 pušk, zastave in municijo.

En oddelek srbske vojske je ukoral v Sv. Ivan di Medua.

Nadaljni boji z ostanki turške vojske izza Bitolja.

(Uradno.)

22. t. m. se nam poroča iz Skoplja: Edini organizirani oddelek turške armade na zapadu je bil pri Bitolju potolčen; razbite čete so se deloma umaknile proti Lerinu. Te čete so tvorile kakih 7 do 10 bataljonov z 10 topovi in oddelkom konjenice. Naša konjica jih je zasledovala in došla proti vasi Midzidli, na polovici pota proti Lerinu. Po kratkem boju so bili Turki tako potolčeni in razbiti, da so popustili topove in municijo, pometali od sebe orožje in drugo prtljago ter so na vse vetrove zbežali. Nato je naša konjica nadaljevala pot proti Lerinu, kamor je dospela pred sinočnjim. Se-le naslednje jutro so prispele v Lerin tudi predstraže grških in kasneje grška armada, ki je bila iz Soluna odposlana v štirimi divizijami, a bila na potu pri Vodenih zadržana. Masa srbskih čet je kampirala zunaj Lerina, mesto pa na prošnjo grškega poveljstva prepustila grškim četam, ki so za bitko pri Bitolju prevozno prišle. Naše čete nadaljujejo čiščenje pokrajine.

× × ×

OB JADRANSKI OBALI.

Iz Kotor se poroča: Ker črnogorska vlada ni dovolila, da se sme 8 strežnic in dva zdravnik v Sv. Ivanu di Medua izkrcati, se je na ukaz avstro - ogrskega poslanstva v Cetinju sanitetni oddelek iz Cetinja umaknil v Kotor. V pristanišču Sv. Ivana so trije grški parniki izkrcavali municijo in živila. Trdi se, da se je 20.000 Srbov

ta vojska, kokr sm ublbu pred kulisam.

»A ja, sej res!« puprasku se je Jusuff Turk za ušesom. »Viš, kedr vidm pred saba takala lahterna, kokr sa nama ja dons mamca tlela pržgal, pa na use puzabem. Tku m je pa useli pr src, kokr de b se m med cediu pu žilah namest krvi. Zatu pa raj moučiva ud vojske, pa se kej družga luštnga pumenma!«

»Lej ga! A na veš, de urednik »Sluvenca« puguva ud mene, de morm zdej ud same vojske pisat? Zatu sm ja pršou h teb, de m uš dau kakšne infurmacije. Tu m morš puvedat, kua je kej gspud Ivan Hribar puvedu, predn je udšou u raj; pol te pa na m nč več nadlegvu.«

»A ti veš, de je šou gspud Hribar u raj?«

»Kaj na um vedu; sej sm ja u ta »Sluvenkem Narude« brau črn na bel, de je udšou u raj zrej, ke je vidu zmaže balkanskeh bratu.«

»No, no! Zdej je že spet tle! Glih učeri sm ga sreču na kuludvore.«

»Kaj m pa na puveš? A mu ni blu gor ušeč?«

»Ušeč b mu že blu; no, no, no —«

»Kar puvej m, kua se je zgudl; sej na um nubenmu puvedu!«

»Eh, neki naskriž je pršou iz prebivaucem u raje. No, ka sej ga puznaš! Neki jh je tou gor kumanderat in rihlat, pa sa ga ekspederal spet nazaj dol, čš: če se t Iblančani, ke sa drgač putrpežliu, ket ovce, ke se pes-eja farbat ud leberalcu ket velikanočn jajci; če se t Iblančani na pesterja več rihlat in kumanderat, pa se t uma mi? Na bod na sitn! In pukazal sa mu urata na stežai udprte. Kua pa je dol tou nar-

združilo s Črnogorci. V Kotoru se trdi, da so Srbi zasedli Drač. Lloydov parnik »Graf Wurmbrand« sta 22. t. m. 2 milj od Drača ustavili 2 grški vojni ladji. Ko so ladjo preiskali, je smela naprej jadrati. Mohamedansko prebivalstvo v Draču so oborožili.

× × ×

KAKO SODI NEKI BULGARSKI DIPLOMAT O SRBSKIH NAČRTIH.

V »Ruskem Slovu« izvaja neki bulgarski diplomat, da bi se Bulgari nič kaj radi ne borili proti Avstriji za Srbijo, ker so vsi Bulgari odposlani proti Cataldži in ker bulgarska meja nikjer ne zadene na avstrijsko. Glede na določitev mej balkanskim zaveznikom, je izjavil bulgarski diplomat, da Srbija svoje aspiracije na Albanijo lahko opusti, pač pa je za Srbijo dohod do Jadranskega morja življenjskega pomena. Nihče ni mislil na tolike uspehe v vojni, zato med dogovori Balkanske zveze ni srbske luke ob Jadranskem morju. Diplomati je tudi izjavil, da je dozdej padlo 50.000 Bulgarov.

× × ×

V SOLUNU.

Grško časopisje napada solunske žide. Ko so zasedli grški vojaki Solun, je pilo nekaj grških vojakov žganje v neki židovski žganjariji, pa so oboleli. Bolečine se pa niso zmanjšale, marveč še povečale. Umrli so štirje vojaki, 4 pa leže nevarno bolni v bolnišnici. List »Embros« dolži žide, da so žganje zastupili. Lastnika židovske žganjarne so zaprli, a ga pozneje izpustili. Grki so ponoči več skladišč oropali in udrlji tudi v vilo bankirja Asmeda Capandja, kjer so vlomili v blagajno in ukradli veliko vsoto.

× × ×

KOLIKO BI STALA EVROPSKA VOJSKA?

Predsednik francoskega mirovnega odbora, vseučiliški profesor Charles Richet je proračunal, koliko da bi stala svetovna vojska. Evropa lahko oboroži 20.000.000 vojakov, 10.000.000 bi jih lahko na bojišče postavila. Na dan bi stala ta ogromna armada 3 do 400.000.000 milijonov frankov. V 14. dneh bi bilo najmanj 100.000 mrtvih in 500.000 ranjencev. Tvornice bi zaprli. Trgovine bi počivale, države bi bankrotirale. Pol stoletja bi trajalo, da bi se rane evropske vojske zacelile.

× × ×

MOBILIZACIJA RUSIJE.

Z Dunaja se poroča: Tukajšnji politični krogi se še vedno pečajo z govoricami o vojnih pripravah Rusije. Govorice smatrajo za resne, dasi ruske vojaške priprave niso znane. Sodi se, da hoče Rusija Avstrijo prestrašiti. Izključen pa resen preobrat ni. Iz Berlina se poroča: »Nationalzeitung« izvaja, da se finančni krogi bojijo, ker manjka železniških voz za industrijske svrhe. Pojasnili so jim, da so več tisoč voz za vojaške namene ob vzhodni nemški meji zadržali. Finančni krogi v

dit? Zasuku se je na pet in prmaširu je spet nazaj med nas reune zemlane.«

»A tku je ta reč! Eh, tu pa zdejšnem žepane gspude dohtar Taučari gvišn na u ušeč«

»Ušeč gor, ušeč dol. Gspud Hribar je zdej tle, pa je aus. Za nas je pa bulš, de je tle; zdej mama saj dva žepana u Iblan; gspuda dohtar Taučarja za notrajne, gspuda Hribarja pa za zunajne zadeve. Če b gspuda Hribarja na blu več med nam, b blu za gspuda dohtar Taučarja use glih mal narodn, ke nima dveh ubrazu kokr tist rimsk buh Janus, de b se na ena plat prou grdu držu, na ta druga plat pa frajndlih smeju in tku iz šubenmu naskriž na pršou. Lepu te prosim, Peppe; le puglej u kašna zadrega je spravu »Sluvenca« že zdej žepana gspud dohtar Taučarja, ke mu je sam nasvetvu, de b skumenderu ket žepan praznuvajne Iblane ub zmag balkanskeh bratu. Zdej, če gspud žepan razglasi Iblančanem, de nej tekat vokna razsvetleja, se zamer na Duni; če pa na razglasi tega, se pa Iblančanem zamer. Lub moj, tu nisa špasi! Zdej, ke je gspud Hribar pršou iz raje nazaj, lohka on ket žepan za zunajne zadeve skumendera razsvetlava mesta, gspud žepan notrajne zadeve dohtar Taučar s pa lepu, kokr rank Pilatuš ruke umije, ker pr tistmu vudnake pred rotužam, de ga usi vidja, pa mu na more nuben nč naprej metat in na ube plati, na ta zgurna in na ta spudna, uhran prijatlske zveze.«

»Orka štelaza! Jusuff, kar se pulitke, nej su notrajne ali pa zunajne, am tiče, pa pusekaš še clu

Boltatuga Pepeta iz Kudeluga.

Berolinu so obveščeni, da prevaža Rusija v velikem obsegu vojaške na južno in na južno-zahodno mejo. V Krakovu so 22. t. m. prišli dva ruska obmejna častnika, ki sta bila v popolni uniformi. Ko so ju zaslišali, so ju izpustili.

RUSIJA PRIZNAVA PO VOJSKI USTVARJENI STATUS.

Ruski konzulati v evropski Turčiji so vsled odloka ruskega zunanjega ministrstva odzdej podrejeni poslatištvom balkanskih držav.

Obisk prestolonaslednika v Berolinu.

Slavofobska »Vossische Zeitung« piše: Obisk prestolonaslednika Franca Ferdinanda ojačuje vtis, da se trovezne države glede na balkansko krizo edine, res pa je tudi, da delajo Nemčija, Avstro-Ogrska in Italija na to, da se ohrani z Anglijo, Francijo in z Rusijo na boljše sporazumljenje. Prestolonaslednik Franc Ferdinand se lahko prepriča, da je Nemčija voljna z najboljšo močjo sodelovati za to, da se sedanja vprašanja mirno rešijo.

Oficijozna »Vossische Zeitung« izvaja, da je obisk političen, kar kaže že dejstvo, ker je k zajtrku povabljen tudi Kiderlen - Wächter: Če se piše o političnem pomenu obiska, se mora odklanjati pretiravanje poročil o vojaških pripravah Avstro - Ogrske in se morajo taka poročila z največjo previdnostjo presojati, ker ne odgovarjajo dejanskemu oplozaju in namenom Avstro - Ogrske. Opozarjati se mora, da se velevlasti več ne razgovarjajo o možnosti, da korakajo Srbi v Drač. Srbi ji je znano, da če zasede Drač, ne ustvari fait accompli. To vprašanje se prepušča dogovoru in odločitvi velevlasti.

Končno se iz Berlina poroča: Tukajšnji diplomatični krogi zagotavljajo, da poročila o mobilizaciji Avstro-Ogrske ne odgovarjajo resnici. Avstro-Ogrska je odločena ohraniti mir, dasi hoče nasproti Srbiji v vseh vprašanjih, kakor tudi glede na pristanišče ob Jadranskem morju vztrajati trdno na zavzetem stališču.

NAČELNIK AVSTRIJSKEGA GENERALNEGA ŠTABA V BEROLINU.

»Neue Freie Presse« poroča, da se je pripeljal načelnik avstrijskega generalnega štaba podmaršal Schemua v Berolin, kjer se je dalje časa posvetoval z načelnikom pruskega generalnega štaba, na kar se je takoj vrnil na Dunaj.

Dnevne novice.

+ Darovi za ranjence in sirote na Balkanu. Po zadnjih krvavih bojih je število ranjencev in sirot na Balkanu zelo naraslo. Prosimo novih darov.

+ P. n. naročnike, ki po položnici pošiljajo naročnino na časopise, opetovano opozarjamo, da traja pošiljatev tri do štiri dni in torej ne more nihče pričakovati, da se mu bo eventualno ustavljeni časopis doposlal že takoj drugi dan po odpošiljavi zneska. Kdor hoče biti v takem slučaju hitreje postrežen, naj odpošiljatev zneska naznani istočasno po dopisnici. Še bolje je seveda, da se naročnina obnovi vselej prej, predno se mu ustavi list.

+ Kaj je sedaj potrebno v Avstriji? Goriški »Primorski list« prav umestno piše: »Avstrija ima polno narodov, ki pričakujejo, da bi jih kdo vzdrnil v življenje, da bi jih kdo navdušil za večne ideale da bi jih kdo naučil ljubiti jo ko' državo pravičnos.i, kot drago domovino nele Nemcev in Mažarov, ampak tudi Hrvatov, Slovencev itd. Nemška in mažarska diplomacija je odmaknila Avstrijo od njene naloge, od njenih idealov, ki jih je v zgodovini zasledovala. Po tej topi, liberalni in brezmišeln diplomaciji je postala Avstrija starijava. — Ne! Avstrija ne sme biti stara! — Zato mora izginiti to pa diplomacija, ki se ne naslanja na pravičnost, ki se ne naslanja na srečo, zadovoljnost in navdušenje vseh avstrijskih narodov, ampak le na svoje to-pove. Pravično Avstrijo bodo vsi narodi ljubili kot drago domovino in jo branili do zadnje kapljice krvi.«

+ Razburjenje v Dalmaciji. Zader, 23. novembra. Predsednik hrvaške stranke prava, dr. Prodan, je sklical za nedeljo sejo strankinega vodstva v Zader. Istočasno so sklicali voditelji hrvaške stranke in hrvaške demokratične stranke vse državne in deželne poslance in vse župane v Dalmaciji na protesten shod radi razpusta občinskih svetov v Splitu in v Šibeniku. Po seji vodstva hrvaške stranke prava zborujejo vsi dalmatinski poslanci in župani. Na shodu se 1. protestira, ker sta se razpustila občinska sveta v Splitu in v Šibeniku in se imenovala vladna ko-

misarja, ne da bi bil v to deželni odbor pritril. 2. Sklepa se o skupni akciji vseh strank proti korakom dalmatinske ske deželne vlade. 3. Sklepanje o paktu strank, po katerem se vse stranke obvežejo, da pri volitvah v razpušene občinske zastope, ki so bili razpuščeni, ker so izjavili simpatije balkanskim narodom, izvolijo sedanje župane in občinske svetnike. 4. Občinski zastopi, ki še niso razpuščeni, izjavijo, da so solidarni z županstvom v Splitu in Šibeniku. 5. Sklene se o korakih, ki naj jih store državni poslanci v zbornici, da centralna vlada da popolno zadoščenje ker sta se razpustila splitski in šibeniški občinski zastop. Končno se izjavi priznanje in zahvala za možati nastop in za obrambo občinske uprave županoma dr. Ivanu Krstelju in Vinku Kataliniću.

+ Nemški narodni svet za celo Avstrijo. Nemci sedaj snujejo nemški narodni svet za celo Avstrijo. Ta nemški narodni svet bo s svojimi sveti povzročil same zmešnjave, avstrijski Slovani pa radi tega »Volksrata« ne bodo izgubili s površja. To bo povečalo slovansko odprno moč in jo združevalo k skupnemu odporu proti »Volksratovim« nakanam.

+ Celovški »Mir« je bil včeraj konfisciran. V cenzuro je bil poslan ob 10. uri dopoldne, konfisciran je bil pa ob 5. uri popoldne.

+ Lumparija je najmilejši in najfinejši izraz za članek, ki ga je priobčil današnji »Grazer Tagblatt«, v katerem se denuncirajo med drugim ljubljanski občinski svet, nadalje neki c.k.r. kranjski državni uradnik, nadalje češki uradniki in častniki, ki so darovali za balkanske ranjence, češ, da to toliko pomeni, kakor da se podpis denarno ona Srbija, s katero je Avstrija v resnih diferencah in ki naravnost na vojsko zoper nas hujska. List, ki je zmožen take podlosti, ne sme reflektirati na to, da bi kdo z njim polemiziral. V časih, ko Wolfi posajajo najudanejši državljani, je vse mogoče.

+ Korlček Linhart in dinastična čuvstva Slovencev. Znani Korlček Linhart, ki je iz socialnega demokrata postal vodja nemških nacionalcev v Ptuj, se je včasih s svojimi prsti rad dotaknil kaj takega, kar bi bil moral pustiti pri miru. Sedaj je ta človek poslal v nemške liste neresnico, da med Slovenci narašča protidinastična struja in je proglasil za rešitelje avstrijske misli — Štajercijance, t. j. hlapce tistih nemških nacionalcev, ki ravno sedaj zopet prirejuje romanje na Bismarckov grob. Za dan 1. decembra sklicuje Linhart, oziroma »Štajerčeva napredna stranka« v Ptuj shod, na katerem se hoče govoriti o »Avstriji in vojski«. Nismo še tako daleč, da bi sami Linharti bili sodniki o dinastičnih čuvstvih našega naroda, ljudje, kateri za denar svoje prepričanje menjavajo. Našega naroda trdni, preizkušeni ideali od takih švigašvagov niso prav nič odvisni.

+ Kaj je s Cuvajem? Cuvaj je predvčerajšnjim govoril svojim naročenim deputacijam, da se bo deželi ustava vrnila in postavil nam tedaj, ako se dežela postavi brezpogojno na stališče nagodbe z Ogrsko iz leta 1868, kakor je zahteval ministrski predsednik Lukacz. — Danes pa prihaja vest: V vodstvu hrvaškega komisariata je nastopila, odkar je za poveljnika 13. armadnega zbora poklican podmaršal baron Rhemen, izprememba. Cuvaju je bilo naročeno, da gotove odredbe ukrene le v sporazumu z vojaškim poveljnikom. Baron Rhemen ima pooblastilo, ki mu v vodstvu komisariata ne dajejo le prava soodločevanja, marveč v gotovih ozirih tudi nadzorovalno pravo. Policijski šef Sporčić svojega vsakdanjega poročila ne podaje več samo kraljevemu komisarju, marveč tudi poveljujočemu generalu, ki se obvešča tudi o drugih vladnih stvareh. Cuvaj je torej že pod kontrolo. — »Arbeiter Zeitung« pa poroča o Cuvajemem nastopu pri sprejemu naročenih deputacij: Ali rečemo preveč, če pravimo, da je glasoviti Potemkin pravi šušmar nasproti temu? Samo nekaj bi še pripomnili: Ali ni čisto navadna nesramnost, da ta komisarški podlež v svojo komedijo vlačí cesarja in se tako postavlja, kakor bi bilo spoštovanje do cesarja zavezano na njegovo umazano osebo?«

+ Cuvaj pri Lukacsu. Na večeru, ki ga je priredil ministrski predsednik Lukacz na čast delegatov dne 19. t. m., je bil tudi komisar Cuvaj, ki si je prizadeval ob tej priliki priti v stik z jugoslovanskimi delegati. Mažarski listi so potem poročali, da je Cuvaj konferiral z avstrijskimi jugoslovanskimi delegati in da se je to še celo zelo opazalo. — Čudno je, da se mažarsko poročilo, kajti faktum je, da se Lukaczvega večera ni udeležil ni eden jugoslovanski delegat iz avstrijske delegacije in za slovenske

delegat tudi vemo, da sploh niso prisli v noben dotikljaj s Cuvajem. — Kako je torej prišlo do razširjenja one neresnične vesti v mažarskih listih? Morebiti bi znal to pojasniti — g. Cuvaj?

— **Tiskani zapisnik vseh izžrebanih števil žrebanja velike loterije »Slovenske Straže«** se dobi po prodajalnah, kjer so se prodajale srečke. Zadeti dobivki se dobe od 1. decembra t. l. do 1. marca prihodnjega leta. Zadeti so, kakor smo že poročali, vsi glavni dobivki. Prvi dobiček je bil prodan v trgovini g. župana Makovca v Št. Vidu nad Cerinko, drugi v Domžalah, tretji v trafiki g. Soukala v Ljubljani, četrti v trgovini g. Čobala v Št. Andražu pri Veljenju.

— **Političen shod.** V Trbovljah priredi slov. kat. pol. društvo za celjski polit. okraj prihodnjo nedeljo 24. t. m. popoldne ob 3. uri v »Društvenem Domu« političen shod. Poroča posl. dr. Benkovič.

— **Pravda za »Našo kri« na Češkem.** Pisatelj Adolf Šuster je dobil dovoljenje od avtorja Finžgarja, da prevede njegovo ljudsko igrano »Naša kri« na češko. Ko je prevod predložil Městskému divadlu na Kral. Vinohradech, mu je intendant odgovoril, da žal ne more igre uprizoriti, ker se je pred kratkim igrala v Pištěkovem gledališču takisto na Vinohradih. Pisatelj Šuster je vložil tožbo zaradi literarne tatvine. — Zvedeli smo tudi, da se je v Pragi igral petkrat po vrsti »Divji lovec«, ne da bi lastništvo Marijanišče ali avtor za to kaj vedel.

— **Izzivanje vevškega delavstva.** Vevško delavstvo, kakor znano, stavlja, ker so je z ozirom na balkansko vojsko izključili od dela na tak pretkan način, ki mu ni enakega v povestnici delavskih bojev. Tovrnica bi pa zdaj rada razcepila delavstvo in nagovarja posamezne delavce, da bi šli delat. Tovrniško uradništvo je pa delavstvo, ki je bilo do včeraj popolnoma mirno, pričelo nečuvno izzivati in menda hoče povzročiti izgrede, dasi uradništvu nikdo ni skrivil še lasu. Pisarniški načelnik ima revolver in menda se je hotel z njim postaviti. Na mostu, ki vodi čez Ljubljano, na javni cesti, je s svojim revolverjem streljal. Oddal je do 5 strelcev. To streljanje je pa delavstvo, ki je bilo do zdaj vzorno mirno, strašno razburilo. Načelnik pisarne pravi, da je zato streljal, da bi oblast vedela, da ima revolver. Ali se pisarniški načelnik delavstva boji? Kdo mu je še kaj storil? Nanj nihče niti ne misli. S takimi igračami razburjati mirno delavstvo, je pač več kakor otročje in tako izzivanje v interesu miru in reda najostreje obsojamo. Proti takemu človeku naj oblast stori primerne korake!

— **Mrtvega so našli v hribu med Tehovcem in Trnovcem** v občini Sora starega apnarja Janeza Rihar, pristojnega v Polhov Gradec. Mož je bil bolan na Tehovcu, odkoder se je podal v Dolino Ločnico. Potoma je umrl.

— **Poročil se je dne 20. novembra g. Fran Arh, c. kr. davčni voditelj v Mokronogu,** z gospodično Kristo Strancar, sestro č. g. župnika J. Strancarja v Rihembergu. V včerajšnjem tozadevnem oglasu se je ime ženinova pomotoma glasillo Ivan.

— **V zadevi prodaje konkurzne mase Jurija Mravlja v Gorenjem Logatcu** je inventarno cenilni zapisnik na vpogled pri okrajnem sodišču v Logatcu in ne pri onem v Idriji, kot je bilo v dotičnem razpisu doslej pomotoma naznanjeno.

— **Poroči se v ponedeljek dne 25. t. m. gđ. Uršula Semen z gosp. Fr. Bešter v Selcih.** Poročal bode ženinov brat č. g. Janez Bešter, župnik v Senožečah. Bilo srečno!

— **»Slovenec« v škofji Loki.** Od današnjega dne nadalje se dobivajo posamezne številke »Slovenca« v škofji Loki tudi v trgovini Petra Ostrca. Somišljeniki, segajte po njih!

Telefonska in brzojavna poročila.

IZPOD TURŠKEGA JARMA OSVOBJENI KATOLIŠKI BALKANCI POZDRAVLJAJO SRBSKO ARMADO — OSVOBODITELJICO!

(Izvirna brzojavka »Slovenca«.)

Skoplje, 23. novembra. Srbska armada, ki je prodirala proti Jadransko-morju, ni med glasovitim katoliškim plemenom Miriditov nalezla na nikak odpor. Njihov prvak Marko Kola je srbskemu poveljniku izjavil, da Miriditi z veseljem sprejmejo srbski režim, v katerem vidijo osvoboditev krsijanov izpod »nekrsta« — mohamedanca.

Miriditom se je doslej že od raznih strani obetala svoboda, toda prinesla jo je pa prva srbska armada in Miriditi iz njenih rok z veseljem sprejmejo ta dar. Prizadevati si hočejo, da s svojo udanostjo in zvestobo povrnejo lepo

obnašanje srbske armade nasproti njim. Marko Kola zatrjuje, da bodo vsi Miriditi delali na to, da se utrli srbski režim.

POGAJANJA ZA MIR SE NADALJUJEJO.

Sofija, 23. novembra. Bulgarija ima polnomoč od balkanskih držav, da sklene premirje. Dogovori se vrše v neki vasi pri Čataldži. Vest, da se je bitka zopet začela, so neresnične. Vojni minister vsaj do včeraj ob 4. popoldne ni dobil nobenega takega obvestila. Srbija in Crna gora se daste zastopati od Bulgarije, Grčija je pa zastopana po svojem solifskem poslaniku Panasu in vojnem atašeju v bulgarskem glavnem stanu Frantzisu. Kaj se razpravlja, je seveda tajno, in vse častniške vesti o tem so gole čenče.

London, 23. novembra. Nemški generalmajor Hofwächter, ki pripada generalnemu štabu Mahmud Muktar paše, je v Carigradu izjavil, da so tako Turki kakor Bulgari »norci«, če miru ne sklenejo. Ne eni, ne drugi niso za uspešen boj sposobni.

Sofija, 22. novembra. »Mir« izjavlja, da je Bulgarija zato voljna skleniti mir, da se ne dotakne carigradskega vprašanja, ki bi izzvalo evropsko konflagracijo. Ako pa se Turčija ne uda, bo Bulgarija morala pustiti vnmur vse ozire. Mi se pogajamo, ker hočemo pokazati svojo lojalnost in korektnost napram Evropi. Ako pa Turčija naše zahteve odkloni, pade odgovornost za posledice nanjo. Potem nam ne ostane drugega kakor vreči jo iz Evrope.

RESNIČNO POROČILO O BOJH PRI ČATALDŽI, PREDNO SO SE SOVRAŽNOSTI USTAVILE.

BULGARI SO LE NERADI SOVRAŽNOSTI USTAVILI.

TURŠKA PERFDNOST. NESRAMNE TURŠKE LAZI.

Rim, 23. novembra. Polkovnik Barone, kojega poročila se od početka sem odkljujejo po zanesljivosti, objavlja v »Tribuni« o boju za Čataldžo, preden so se začela pogajanja za premirje, sledeče:

Bitka se je začela 17. t. m. in se je končala 18. t. m. Bulgari so s sijajnim napadom vzeli Turkom tri forte. Kar Turki prosijo iz glavnega stana vun za premirje. Obenem pride tudi od bulgarske vlade ukaz ustaviti sovražnost. Bulgarski generali so se branili, a so se morali udati. Pritiskale so tudi velesile. Zato je poveljnik ukazal forte zapustiti, ker so bili preveč izpostavljeni in obramba nemogoča. Ta čin previdnosti je Nazim-paša obenem, ki je prošil za mir, raztrobil za uspeh, kar je pač lopovski, posebno če se pomisli, kako lojalno so postopali Bulgari. V boju 17. in 18. t. m. so Turki izgubili 6000 mož, Bulgari pa 3000, kar dokazuje, da je boj bil ljut, a Bulgari bi bili, če bi bili prodirali dalje, danes že v Carigradu. Poročila turških admiralov o uspešnem obstreljevanju bulgarskih čet, so nesramne lazi. Turške bojne ladje, ki tega imena ne zaslužijo, so tako »izborna« streljale, da je na neki križarici top počil, se material vnel in je cela ladja bila kmalu v plamenu.

KRALJEV DOHOD V BELGRAD.

Belgrad, 23. novembra. Danes dopoldne ob 9. uri 50 minut je dospel semkaj kralj Peter. Prejem je bil izredno svečan, hiše so bile okrašene z zastavami. Kralj Peter je bil z vsem cerkvenim in civilnim sijajem sprejet kot triumfator. Postavljeni so bili slavoloki in zvečer se pripravljala iluminacija. Kralja so čakali na kolodvoru princeza Jelena in princ Pavel, vsi člani vlade ruski poslanik, bulgarski in grški poslanik, metropolit itd. Župan Davidović je pozdravil kralja v imenu mesta. S postaje se je peljal kralj v katedralo, kjer se je opravilo slovesno sveto opravilo, in nato v konak. Pred konakom so se vršili govori. Kralj Peter ima v Belgradu seveda tudi veliko političnega opravka. Oficialni krogi o položaju popolnoma molče, hujkanju dela avstrijskega časopisja k vojski ter aferi Prohaska pa ne pripisujejo nobene važnosti. Srbski krogi so gotovi podpore tripelentente.

TURŠKA OJAČENJA.

Pariz, 23. novembra. »Matine« poroča, da je v noči od 20. na 21. t. m. došlo v Carigrad veliko čet iz Male Azije, ki so takoj odšle proti Čataldži.

BULGARSKI USPEHI OB EGEJSKEM MORJU.

Sofija, 23. novembra. (Oficielno.) Bulgari so zasedli važno pristanišče Dedeagač (tudi železnica v Carigrad) in Malgoro (zapadno od Rodosta).

GRKI GREDO BULGAROM NA POMOČ?

London, 23. novembra. »Daily Mail« poroča, da v Carigradu govore, da Grki nameravajo dardanelске utrdbe napasti.

Berlin, 23. novembra. »Berliner Zeitung« poroča, da se 30.000 mož močna grška armada pripravlja, da se po železnici (Solun—Dedeagač) odpelje na vzhodno bojišče.

BULGARSKA POMORSKA ATAKA.

Sofija, 23. novembra. O spopadu bulgarskih torpedovk s turškimi bojnimi ladjami se poroča privatno: Križarka »Hamidié« je spremljala z nekaterimi torpedovkami vred dva parnika »Černo more« in »Belo more«, ki sta vozila vojni kontrebant iz Constanze. Zapazile so jih ponoči pri rtu Kaliacri štiri bulgarske torpedovke. Z ugašenimi lučmi so se približale križarici »Hamidié« do 150 metrov in jo napadle: Začelo se je streljanje. Izstrelilo se je okoli 200 strelcev, ker so seveda tudi turške torpedovke v boj posegle. »Hamidié« je dobila veliko poškodbo in je nekaj posadke potonilo. Bulgarske torpedovke so odplule v Varno, dve ste lahko poško-

GRŠKI USPEHI.

Atene, 23. novembra. (Oficielno.) Admiral Conduriotis je zasedel otok Mitilene (Lesbos). Admiral je izkrcal 1500 mož.

Atene, 23. novembra. Grki se pripravljajo, da zasedejo tudi Chios.

Atene, 23. novembra. (Oficielno.) Prestolonaslednik brzojavlja iz Lerina: Pri soteski Pissoderi sem zaplenil 20 topov in vojni materijal. Nadaljujem pohod. Sovražnika zasledujemo dalje. Na bojišču sneži in dežuje.

DRAČ ŽE SRBSKI?

Cetinje, 23. novembra. Privatna poročila hočejo vedeti, da so Srbi Drač že zasedli.

DOPISNIK »REICHSPOSTE«.

Dunaj, 23. novembra. Poročevalec »Reichsposte«, Wagner, se je vrnil sem. Govori, da mu je vsled zadnjih napadov »Reichsposte« bilo onemogočeno nadaljno poročanje.

RESEN POLOŽAJ.

Dunaj, 23. novembra. Mednarodni položaj je precej resen. Rusija mobilizira na avstrijski in nemški meji.

RAZPOLOŽENJE V BEROLINU.

Berlin, 23. novembra. Dasi o rezultatu pogovorov med avstrijskim prestolonaslednikom in nemškim cesarjem naravno ne more biti nič znanega, se iz pisave oficijozne »Köln. Ztg.« sklepa, da je nemška vlada odločno mirna in topa: ni pričakovati od strani Nemčije kake intervencije v zmislu one, podane v aneksijski krizi. Poudarja se, da so se velesile glede vprašanja Albanije že domislile toliko, da se definitivna rešitev tega problema odgodi po končani vojski, kar pa se tiče nameravane okupacije dela jadranske obale, velesile ne smatrajo nikakor za oportuno Srbije militarno ovirati, da Drač zasede, ker je srbska vlada itak obveščena, da zasedenje ne pomeni priznanega dejstva. Kar se tiče okupacije Leša in Sv. Ivana, Avstrija sama, ki ima poleg Italije največ interesa, ni ničesar drugega ukrenila, kakor da je v Belgradu pojasnila svoje stališče, temmenj je torej pričakovati, da store velesile kaj drugega, kakor da skušajo doseči sporazum glede definitivne rešitve teh vprašanj. Zato v Berlinu ne verjamejo, da bo Avstrija storila kak vojaški korak, o ruskih pripravah pa sodijo, da imajo namen Avstrijo ustrašiti. Kar zadeva komunike, ki se bo po sestanku nemškega cesarja in avstrijskega prestolonaslednika izdal, sodijo, da razun poudarjanja trdnega in srčnega zavezništkega razmerja in splošne zagotovitve podpiranja avstrijskega vidika ne bo vseboval določnejših obveznosti, to temmenj, ker je treba še veliko diplomatičnega dela, da se bo dosegel ali saj poizkusil sporazum velesil glede balkanskega problema, ki se mora, kakor je Anglija že opetovano poudarjala, rešiti v celoti.

IZJAVA NENADOVIČA.

Dunaj, 23. novembra. »Zeit« poroča iz Belgrada, da je bivši poslanik Nenadović, ki je bil v politični misiji odpotoval v Berlin, izjavil, da v Berlinu vlada miroljubno razpoloženje in samo višji častniški krogi roljajo s sabljo. Sporazum balkanskih držav glede delitve Turčije je popoln in so difference izključene. Car Ferdinand bo vkrakal v Carigrad in za tako lepo manifestacijo je vredno pretrpeti največje žrtve.

ITALIJANSKI GLAS.

Rim, 23. novembra. Poslanec Barzilai objavlja v »Giornale d'Italia« članek, v katerem izjava, da se avtonomija Albanije ne sme gledati z id. aličnega stališča, marveč le s stališča jadranskih interesov Italije. Ti pa zahtevajo, da avtonomija Albanije ne sme pomeniti fevdalnega razmerja napram Avstriji niti nasprotstva proti upravičeni želji Srbije, da ob izhod na Jadransko morje.

FRANCOZI BI TUDI RADI KAJ IMELI.

Pariz, 23. novembra. V ministrskem svetu 21. t. m. se je pretresalo vprašanje francoskega protektorata v Siriji, ker da je položaj za katoličane jako kritičen in sirska prebivalstvo samo želi protektorata Francije.

AVSTRIJA ZA TURŠKEGA PRINCA.

Carigrad, 23. novembra. »Ikdam« poroča, da Avstrija podpira kandidato turškega cesarskega princa Abdul Megida za albanskega kneza.

BOLNICE SE PRAZNIJO.

Belgrad, 23. novembra. Po belgrajskih bolnicah je že mnogo praznih oddelkov, ker so ranjenci ozdraveli. Umrlo je jako malo ranjencev. Istotako je po bolnicah v notranjosti dežele.

DIJAKI IN CUVAJ.

Zagreb, 23. novembra. Jugoslovanski dijaki so Cuvaju pisali odprto pismo, v katerem se med drugim Hrvat-ska primerja z Makedonijo. Podpisani so jugoslovanski dijaki z vseh avstrijskih vseučilišč.

BOJKOT »JADRANKE RAZSTAVE.

Zader, 23. novembra. Tu se je osnoval odbor, da Hrvaški, Slovenci in Srbi bojkotirajo jadransko razstavo na Dunaju. Odbor je pozval tudi slovenske poslance, ki so člani komiteja, da demisionirajo.

GRADEŽ GORI.

Trst, 23. novembra. Ob pol 6. zjutraj je v Gradežu izbruhnil požar. Gori ob robu mesta. Požar zavzema velike dimenzije. Zdraviliško poslopje je ogroženo. Burja otežuje gasilno akcijo.

* **Krajinim šolskim svetom in šol. vodstvom na znanje.** Ker je prvi natisu novega zakona o šolskem nadzorstvu (z dne 23. oktobra 1912, dež. zak. št. 66) že pošel, zato se pripravlja nov natis v slovenskem jeziku v obliki brošure. Cenjeni naročniki naj blagovolijo potrepi par dni; kakor hitro bo dotiskan, ga bomo takoj odposlali.

Ljubljanske novice.

Ij O balkanskem slovanskem ženstvu bo v torek, 26. t. m., ob 8. uri zvečer v dvorani »Ljudskega doma« na galeriji predavala gospa Ivanka Klemenčič. Vstop prost. K obilni udeležbi vabi odbor S. K. S. Z.

Ij Č. g. Ign. Šalehar, kurat v azilu kranjske hranilnice, je smrtnonevarno obolel in bil danes previden s sv. zakramenti za umirajoče. Priporoča se v molitev.

Ij Moška Marijina družba v Križankih obhaja jutri svoj drugi glavni družbeni praznik. Tem povodom bo zjutraj navadno duhovno opravilo ob 6. uri, zvečer ob 6. uri pa slovesen shod.

Ij Šenjakovsko prosvetno društvo začne jutri s ciklusom zanimivih predavanj.

Ij Ruski kružok prične svoj redni pouk prihodnji ponedeljek ob 8. uri zvečer v mali dvorani »Mestnega Doma«. Kdor želi na cenen način naučiti se ruščine, ima s tem lepo priliko.

Ij Umrl je zasebnik gosp. Rihard Schöber v Gradcu.

Ij Iz gledališke pisarne. Danes v soboto (par-predstava) se prvič ponovi Verdijska velika italijanska opera »La Traviata«. — Jutri v nedeljo popoldan velika tujska predstava (izven abonementa, za lože nepar). Poje se Verdijska opera »La Traviata. Uprizori ev Wagnerjevega »Večnega mornarja« je za sedaj nemogoča, ker je primadona gđ. Orlova na glasilkah tako zelo obolela, da nekaj časa ne sme nastopiti. tenoristog. Blas pa je zadržan. — V nedeljo zvečer se uprizori (nepar-predstava) prvič na našem odru »Baskervilski pes«, zelo uspeša dramatizacija enega izmed Conan Doylevih najzanimivejših de.ektivskih romanov.

Vlada in službena pragmatika.

Včeraj se je vršilo v notranjem ministrstvu posvetovanje več poslancev glede na službeno pragmatiko. Vlada zastopala finančni in naučni minister. Načelnik odseka državnih uslužbencev, baron d'Elvert, je izjavil, da se je vsem zdelo čudno, ker se v gosposki zbornici vlada, ni zato zavzela in iz-

Zlata žila (haemoroidi) je kronična, od časa do časa hujše se pojavljajoča bolezen, kateri je čestokrat vzrok zastajanje krvi vsled slabega odvajanja. Vlada in medicinski svetnik dr. Clemens, Rudolstadt, piše: »Nekako pol kozarca naravne Franc Jožef-ove grenčice učinkuje že gotovo odvajajoče; Franc Jožef-ova grenčica, zavžita v manjših količinah večkrat na dan, je odlično sredstvo proti zlati žili in bolečinam v križu.« — Kupi se v lekarnah, drožerijah in prodajalnah rudninskih voda. Ravnateljstvo razpošiljalnice Franc Jožef-ovih zdravilnih vrelcev v Budimpešti. 44

vedla, da bi se uveljavila službena pragmatika s 1. julijem. Uradništvo je razburjeno, ker se službena pragmatika ne reši. Minisrski predsednik grof Stürgkh je sicer izjavil, ko je vlado prevzel, da se službena pragmatika uresniči, če se za pokritje skrbi. Od takrat, ko je to izjavil, se je pa položaj izpremenil, ker je vlada opustila ta junktim, ko se je šlo za brambno preosnovo. Vlada zato ne more več vzdržavati svojega prejšnjega stališča. Govorniku je načelnik finančnega odseka dr. Urban pisal, da je mogoče v finančnem odseku izvesti mali finančni načrt v višini 20 milijonov kron, da se pokrijejo stroški službene pragmatike. Gre za povišanje osebnodohodninskega davka, davka od dedščin, taniem in dividend.

Finančni minister dr. vitez Zaleski predvsem izvaja, da vlada ni postopala nekonsekventno, ko je šlo za rešitev brambne preosnove. Za službeno pragmatiko 20 milijonov ne bo zadoščalo. Vlada ni voljna sama za pokritje odgovornosti prevzeti, da bi se reklo, službena pragmatika je zdaj rešena, zdaj naj pa še vlada skrbi za pokritje. Zbornica je dolžna, da skrbi za pokritje. Zbornica je dolžna, da skrbi za pokritje skupno z vlado.

Notranji minister Heinold je temeljito zagovarjal stališče vlade in izjavil, da si po uradništvu ne pusti diktirati ultimata.

Končno so se zedinili, da zbornica tiste točke službene pragmatike, ki ne nasprotujejo sklepom gosposke zbornice, reši še do Božiča.

ZASEDANJE DELEGACIJ

se je včeraj zaključilo. V avstrijski delegaciji je sekčni načelnik Macchio izjavil, da se na konzulatski akademiji uvedejo posebni kurzi za izseljeniško vprašanje. Ogrska delegacija je odobrila bosenski kredit, kakor tudi, da se sklepi ogrske delegacije strinjajo s sklepi avstrijske delegacije.

NOVI DREADNOUGHTI.

»Narodni Listy« poročajo, da se je v avstrijski delegaciji izjavilo, da se vrši bodoče zasedanje delegacij marca 1913. Delegaciji se predloži predlog za kredit 300 milijonov kron za zgradbo štirih novih dreadnoughtov.

Težko ranjeni Mahmud Muktar-paša.

Poveljnik rezervnih čet pri Čataldži, general Mahmud Muktar-paša, je bil na nekem rekognosciranju težko ranjen v nogo. Pri utrdbi Aivalli, ki iz strateških razlogov ni bila zasedena, je s svojim štabom naletel na bulgarsko pehoto, ki jih je sprejela s ploho krogel iz pušk. Generalu je bil konj ustreljen in on sam ranjen; zadel so ga tri krogelje. Nek vojak ga je nesel iz boja, nato pa so ga odpravili v Carigrad ter ga njegovo željo spravili v nemško bolnišnico. Njegovo stanje je resno, a ne smrtnonevarno. Muktar-paša je star okrog 45 let; izobraževal se je na Nemškem in dalj časa služil pri 2. gardnem dragonskem polku. Vsega skupaj je prebil v Nemčiji osem let.

Zdravniško se priporoča

Ako se otroci ne morejo vsled nezadostne ali pomanjkljive prehrane ali vsled kateregakoli vzroka prav razvijati, tedaj nezaluzi nobeno drugo kreplivo sredstvo večjega zaupanja kakor Scottova emulzija ki se je izborna onesla pri tvorbi kosti in pri utrditvi telesa. Ona vsebuje redilne snovi, ki pospešujejo rast močnih in pravih kosti in cel razvoj, tako da postanejo otroci kmalu živahni in veseli. Malim ugaja Scottova emulzija; z velikim veseljem jemljejo to sladko, smetani podobno zmes.

SCOTTOVO EMULZIJU,

ki je že 40 let po vseh deželah uvedena, priporočajo mnogi zdravniki, ker jo cenijo v vsakem oziru kot zanesljiv in uspešen preparat.

Cena originalni steklenici je 2 K 50 v. Dobl se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 50 vin. v znak na SCOTT & BOWNE, G m b H, Dunaj VII. in se sklicuje na ta časopis, dostavi se mu i pošiljatec potom lekarnar za poskušnjo

Pri oslabenju želodčne delavnosti si moramo prizadevati, najboljša sredstva izbrati, ki so v stanju, želodec k skorajšnji stanovitni in silnejši delavnosti vzbuditi. To je namreč glavni pogoj za vse druge funkcije človeškega telesa. Edino najbolj izkušeno sredstvo je dr. Rose balzam za želodec iz lekarne B. Fragnerja, c. kr. dvornega dobavitelja v Pragi.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 23. novembra 1912.
Pšenica za april 1913. 12.10
Rž za april 1913. 10.57
Oves za april 1913. 11.13
Koruzna za maj 1913. 7.91

Globoko potrji javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naša iskrenoljubljena soproga, ozir. mati, stari mati in tašča, gospa

Marija Ferjan

včeraj dne 23. novembra ob 1/2 10 zvečer po dolgi, mučni boleznj previdena s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne ranjke boče v nedeljo, dne 24. novembra ob 4. popoldne iz hiše žalosti na eseniško pokopališče.

Sava pri Jesenicah, dne 23. novembra 1912.

Rodbine Ferjan, Guštin, Dr. Pretmar.

Zahvala.

Za premnoge izraze sočutja ob nenadomestljivi izgubi našega iskreno ljubljenega soproga, oziroma očeta in sina, gospoda

Lovrenca Baloh

posestnika, trgovca z lesom in občinskega svetovavca,

se čutimo dolžne iz srca se vsem zahvaliti, predvsem č. duhovščini jeseniški, sl. občinskemu odboru, darovalcem krasnih vencev, požarnim brambam, pogrebnemu društvu, ter vsem, ki so nas v teh britkih trenutkih tolažili in ranjkemu izkazali ob pogrebu poslednjo čast. Bog bodi plačnik!

Jesenice, 21. novembra 1912.

Žalujoci ostali.

Razpošiljam orožje vsake vrste

za poskušnjo za 10dnevni ogled. Puška enocevka Lankaster K 20—, dvocevka Lankaster K 30—, Hammerless-puška K 70—, Flobert K 8—; samokres K 5—, pištole od 2 K naprej. Popravila hitro in poceni. Ilustrovani cenik zastoj. P. DUŠEK, tovarna orožja, Opočno št. 2146, ob drž. žel. Češko. 3671

Mlin na prodaj.

Iz proste roke se proda 1 uro od Ljubljane, dobro idoč mlin na 4 tečaje, z vsem gospodarskim poslopjem, pri katerem je lep sadni vrt, in 11 oralov njiv, travnikov ter gozda.

Natančneje se poizve pri Francu Rušiču, posestniku v Sneberjah št. 18, pošta Dev. Mar. v Polju. 3703

Hiša

v dobrem stanu je iz posebnih razlogov na prodaj v št. Vidu pri Zatičini. Hiša je pripravna za gostilno, trgovino ali drugo obrt. Tudi za penzioniste je zelo priročna, ker stoji tik farne cerkve, blizu železnice in so mesar, pek, zdravnik in dr. pri rokah. Zraven spada njiva okrog 7 mernikov posevka in dva dela gozda. 3631 Naslov, pogoje in kupno ceno pove Ant. Koporec posestnik na Cesti, p. št. Vid p. Zatičini.

Trgovina

z mešanim blagom, zelo dobro vpeljana, na glavnem trgu v Ajdovščini, odda se s 1. januarjem 1913 v najem. Isti lokali so tudi pripravljeni za trgovino na debelo. — Nadaljna pojasnila daje: Alojzij Sterle, trgovec, Ajdovščina. 2651

PROC Z BRITVIJO!

Higijenično brijanje brez noža, brez aparata. — Treba samo namazati z milom, oprati in v 3 minut je brijanje brezhibno opravljeno. — Ranjenje izključeno. — Nikake boleznj. Ne peče vas, kot po britvi. — Naš izdelek „Messer Weg“ je znanj, cenjeno neškodljiv, in ga stalno nadzoruje sodni kemik dr. G. Rischhoff v Berlinu. Edini oblastveno preizkušen brivski izdelek. Velika škatlja za ca. 50 kratno rabo proti vpslatvi K 3.50 ali po povzetju (40 vin. voč). Kompletna garnitura potrebnica K 1.—. 3755

„MESSER WEG“-VERTRIEB, DUNAJ II. SCHÖLLERHOFGASSE 5. ODD. 5 Številna zdrav. priznanja. 1000 priznanih pisem. V inozemstvu z velikim uspehom že 3 leta uvedeno. Zavitek za poskušnjo za 5 kratno brijanje K 1.— v znakah.

IZJAVA.

Podpisana Marija Krnc, prodajalka v trgovini kmetijskega društva v Sodražici priznam, da sem o našem gospodu kaplanu raznašala take govorice, kakor se glasi v aktu U 444/12 c. kr. okrajne sodnje v Ribnici.

S tem izjavljam, da nisem imela nobenega povoda govoriti o gospodu kaplanu kaj takega in izjavljam, da o navedenem gospodu ne vem ničesar takega, kar bi se ne strinjalo z dolžnostjo in častjo njegovega stanu. Hvaležna sem mu, ker mi je odpustil in rada plačam 40 K za Marijanišče in vse stroške kazenskega postopanja.

V Sodražici, dne 13. novembra 1912.

3675 MARIJA KRNC, l. r.

Išče se za takojšnji vstop trezen in zanesljiv delovodja za strojno mizarstvo.

Zatheva se tehnično naobražena moč za samostojno vodstvo obrata. Ponudbe: V. Scagnetti, Ljubljana. 3704 3—1

Tovarniško podjetje na deželi

Išče 3690 knjigovodjo

ki bi bil vešč slovenskega, nemškega in italijanskega jezika v govoru in pisanju. Prednost imajo prosilci, ki so že

nekoliko izveščani v mizarški stroki. Naslov pove iz prijaznosti upravnistvo „Slovenca“ pod št. 3690. (Znamka za odgovor.)

Odvetniška pisarna

Dr. Fran Devidé v Zagrebu

se nahaja : : v Jurišičevi ulici št. 10.

Telefon 10-25. 3670 Telefon 10-25.

Za Kranjsko

se išče inteligenten, v Ljubljani bivajoči gospod za staro renomirano zavovalnico na življenje kot

glavni zastopnik

proti fiksnj plači, dijati za potovanje, proviziji in pravice do pokojnine. Ponudbe s popisom o dosedanjem delovanju in referencami naj pošljejo reflektanti v starosti od 25 do 40 let pod šifro »Vpeljan zavod« št. 3700 na upravo tega lista.

E 451/12 15

Dražbeni oklic.

Vsled sklepa z dne 18. novembra 1912 se določa narok za

zakupdajo gostilniške obrti,

ki se izvršuje iz proste roke

na Jesenicah štev. 2, dne 6. decembra 1912 ob 10 1/2 pri podpisani sodnji v izbi štev. 2.

V zakup se daje gostilniška obrt za eno leto.

Zakupnina, pod katero se ne sme podeliti zakup, znaša 40 K.

C. kr. okr. sodnja v Kranjski gori odd. II.

dne 18. novembra 1912.

Ženitna ponudba

Vdova, dvaintrideset let stara, primerne izobrazbe, z nad 12.000 K gotovine in čez 20.000 K vrednega posestva na deželi z eno hčerko želi se seznaniti z dobrim in miroljubnim uradnikom, kateri bi imel pravico do pokojnine, od 30 do 45 let starosti; izključen ni vdovec brez otrok. Pisma s sliko na upravnistvo lista pod „Bodočnost“ 3687. 3687

Naznanilo. Vljudno naznanjam, da sem v Postojni v hiši gosp. Bajca št. 225, otvoril 3696 podružnično zalogo pohištva ter se priporočam slavnemu občinstvu mesta Postojne in okolice za mnogobrojni obisk. S spoštovanjem Martin Klemenčič, Postojna št. 225.

Ne prezrite!

V Malem Mengšu številka 32 je naprodaj lepo kmetijsko poslopje, kjer se izvršuje več let trgovina z mešanim blagom, pivom, zganjem, prodaja tobaka, kuharna zgan a. ter vina na debelo. Poslopje obstoji iz 8 sob, 3 kleti, 3 kuhinj; zraven dva vodnjaka. Pri hiši lep sadni vrt. Na željo kupca se proda tudi bližnje zemljišče pod ugodnimi pogoji. Ako bi kdo želel, se da tudi v najem. — Več pove Josip Kralj, posestnik in trgovec. 3699

Pozor! Naznanjam slav. občinstvu, da sem preselila gostilno

v novourejene prostore v Kolodvorski ulici,

kjer se sprejemajo sedaj tudi abonenti. Točijo se raznovrstna najboljša vina, dobe se gorka in mrz a jedila, ter so na razpolago domače krvave in jetrne klobase. 3698

Za obilen obisk se priporoča

BETI OREHEK, gostilničarka, gostilna „Newyork“.

Avtomatična past!

Z 1 podgane kron 4—, za miši kron 2-40, ujame brez nadzorstva do 50 komadov v eni noči. Ne zapaste nobenega smatca in so zopet same nastavljive. Past za ščurke edina te vrste, na katero se ujame na tisoče ščur. ov v eni noči a kron 2-40. Povsod najp. uspeh. Poš. lja po povzetju Franco Hannann, Dunaj, 2. Bezirk, Aloysgasse 3-24. Mnogo pohvalnih pisem. Pred manj vrednima p. marejan i se sveti. V c. in kr. vojaških skladiščih v uporabi. Telefon 254-6. 3701 6

Staubene parcele

na Dunajski cesti v Ljubljani pred
delauskimi hišami in na Glincah
tako ob mešini meji na Tržaški
cesti, vse z najlepšo lego so po
izberi za primerne cene

na prodaj.

Več se izve pri lastniku **JOS.**
TRIBUC, na Glincah 37. 2127

Konfekcijska trgovina

in 970 50

zavod za izdelovanje oblek
po meri

A. Kunc, Ljubljana

Dvorski trg Zidovska ulica

priporoča svoje izborne izdelke

vsakovrstnih jesenskih
in zimskih oblačil.

Strogo solidna postrežba.

Najnižje, stalne cene.

Ilustrovani ceniki na razpolago!

Anton Presker
krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta 14.

se priporoča sl. občinstvu za mnogobrojen poset
zlasti pa preč. duhovščini v izdelovanju vsakovrstne
duhovniške obleke (talarjev itd.), iz trpežnega
in solidnega blaga, po nizkih cenah. 811 52

Novo jesensko in zimsko blago

za ženske obleke pri

R. Miklauc

Ljubljana, Stritarjeva ulica 5.

Vzorci na zahtevo. Cene nizke

Postrežba znano dobra.

3229

Dva pekovska vajenca,
blagajničarka-knjigovodkinjo
in prodajalko sprejme takoj

pekarna Jean Schrey

Gradišče, Ljubljana. 3692 3

Sijajna zmaga v damskih raglanih!

Ravnokar dospelo čez 2000 komadov 135 cm dolgih, od K 20— naprej,
kateri so stali preje od K 40—60. — Istotako znižane cene za raglane za gospode,
zimske suknje in obleke. 3662

Angleško skladišče oblek O. Bernatovič,
Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

3575 dobre sveže jeterne in krvave
Klobase se dobe vsak petek, soboto in nedeljo
v gostilni pri „Kreutzerju“.

Pozor trgovci!

Od sobote, dne 9. novembra, dalje se prodaja galanterijsko blago in
pletenine iz konkurzne mase Ludovika Dollenza v Prešernovi ulici pod
tovarniško ceno. 3529

Najcenejši in najpopolnejši
stroj za posnemanje mleka je
MAYFARTH-ov „DIABOLO“
prvovrsten izdelek 3150
pripravi obrat
zajamčena izdelava na uro 120 l.
cena samo K 135.—

Stroje za pripravljajanje krmil
Stroje za sekanje, rezanje in droblje-
nje krme, parilnice za krmo, sesalke
za gnojnice, stiskalnice za krmo,
kakor tudi vse poljedelske
stroje izdeluje in pošilja 700 krat odliko-
vani tovarnar

Ph. Mayfarth & Co. Wien II.
FRANKFURT A. M. BEROLIN. PARIZ.
Katalog št. 59. a zastoj in franko. sprejme se zastopnika.

! Nakup kavinega nadomestka je vrlo važna stvar! !

To vedo vse gospodinjice; zato rej uporabljajo najfinejši in pri tem
ceni kavin nadomestek:

„Franckovo perl-rž, znamka :Perlro:“

Ista je prav aromatičnega, zrnati kavi sličnega okusa.

Zelo se priporoča k vsaki žitni kavi dodatek
prave :Franckove: kavine primesi (v lesenih
zabojčkih), da postane ista močnejša in
dobi lepšo barvo.

Obe vrsti ste povsod na prodaj.

Tovarna v Zagrebu.

E 722/12
8

Dražbeni oklic.

Dne 21. decembra 1912 ob pol 10. uri dopoldne
se vrši pri podpisnem sodišču v sobi št. 8

dražba posestev

a) vl. št. 1048 in b) vl. št. 1082 kranjske deželne deske, obstoječih iz gradu
Zalog (Breitenau) z obsežnimi gozdovi, njivami, vrtovi in travniki, iz lastnega
vodovoda, lastnega lova in ribolova, z c) vsemi pritliklinami, obstoječimi iz
konj in gospodarskega orodja.

Nepremičninam, ki se imajo prodati je določena vrednost, ad a) 40.324 K
84 v, ad b) 215.127 K 84 in c) pritliklini K 9882.

Najmanjši ponudek znaša ad a) 26.884.—, ad b) 143.419.—, ad c) 4941.—,
skupaj K 175.244.— in se pod tem ponudkom prodaja ne izvrši.

Dražbene pogoje kakor tudi listine, ki se tičejo nepremičnin morejo
kupci pregledati pri tej sodnji v sobi št. 5 med uradnimi urami.

C. kr. okrajno sodišče Novo mesto oddelek II.,

dne 13. novembra 1912.

Učenece

star 14 do 15 let, močan, poštenih staršev, s
primerno šolsko izobrazbo, se sprejme v trgo-
vino mešanega blaga pri **Osvald Dobsoiu v**
Kranju. 3648 3

Krojaškega pomočnika

dobro izurjenega sprejme takoj za
veliko delo **Ant. Čebulj**, krojaški
3638 3 mojster, **Jesenice, Gorenjsko.**

Najstarejša slovenska tvrdka te stroke.
Obstoji že nad 38 let. 3022

ANA HOFBAUER

imejteljica zaloge cerkvene obleke in orodja

Ljubljana, Wolfova ul. 4

si usoja javiti preč. duhovščini ter sl. ob-
činstvu, da izdeluje natančno po naročilu
in predpisih vsakovrstne bandere, baldi-
hine, plašče, kazule, pluvijale, dalmatike,
velume, albe, koretije, prte itd. itd., sploh
vse kar se rabi v cerkvi pri službi božji.
Izdeluje se vse ročno, solidno, pošteno ter
po najnižjih cenah, ter se prevzemajo tudi
naročila na vezenje, prenavljanje stare
obleke ter sploh vsa popr. vila.

Zagotavlja hitro in najpoštenjšo postrežbo, prosil, da
se pri naročilih izvoli ozirati na prvo domačo tvrdko.

Radi preobilne zaloge
zimskega blaga

se prodaja pri domači
tvrdki

3518

ce-
neje **20%** ce-
ne, e

„pri Valvasorju“

J. Petkosig

Ljubljana, Stari trg št. 4

trgovina z manufakturnim
in pletenim blagom i. t. d.

Proda se iz proste roke lepo

posestvo

tri četrti ure od Vrbskega jezera na Koroškem,
z zidano lepo hišo, obokanim hlevom, proda se
tudi 12 glav goveda, 1 konj pa 10 prašičev, z
vsem kmetijskim orodjem. Zemljišča je blizu
30 oralov, lepo zaraščen gozd. Cena vsemu
posestvu z vsemi premičninami 24.000 kron. —
Pojasnila daje lastnik **Gregor Lesjak pošta Rožek**
na Koroškem. 3584 3—1

Trboveljski kosovnik

za 100 kg od 2'80 do 3'36 K

Trboveljski kockovec

za 100 kg od 2'64 do 3'20 K

Trboveljski orehovec

za 100 kg od 2'48 do 3'— K

Češki salonski zvezdni briketi znamka P. B.

izborna kurivo, za 100 koma-
dov od 1'60 do 1'80 K

Mehka in trda bukova drva

v polenih in razsekana dobavlja točno

L. SCHIFFER, LJUBLJANA

Dovozna cesta, tir južne železnice. 3636

IZPELJAVA

vseh poslovnih transakcij. Izdajanje čekov, nakaznic
in KREDITNIH PISEM
za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

C. KR. PRIVIL. BANČNA IN MENJALNIČNA DELNIŠKA DRUŽBA

Akcijski kapital: 50.000.000 kron.

Rezervni zakladi: 22.000.000 kron.

OSREDNJA MENJALNICA:

„MERKUR“ DUNAJ I., WOLLZEILE šte. 1.

Podružnice: Baden, Češka Kamnica, Češka Lipa, Brno, Gablonz, N. Graslitz, Inomost,
Krakov, Litomerice, Moravski Zampark, Mödling, Meran, Novi Jičín,
Pízen, Praha, Liberec, Teplice, Šenov, Dunajsko Novomesto, Cvitava

NAKUP IN PRODAJA

vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev,
akcij, prioritet, zastavnic, srečk itd., itd.

Zavarovanje proti izgubi pri žrebanjih srečk in vredn. papirjev
Prospekte in cenike premij zastoj in franko

Srbi in vera.

(Izvirni dopis »Slovenec« iz Beograda.)

Srb je pobožen in ne začne nobene- ga dela, preden ni prosil pomoči Boga in Matere božje. Srbski kmet vestno drži vse poste, tako tudi sredo in petek. Redek je kmečki človek, ki bi se pre- grešil proti postu. Cerkev spoštuje, po- pa ljubi in sluša, zato je voliv dobrega popa na njegovo okolico izredno velik. Odtod tudi dejstvo, da imamo v skup- ščini med poslanci vedno veliko število popov.

Vse to velja tudi o Bulgarih.

V trenutku, ko se je napovedala vojna, je bil vsem cerkvam dan nalog, da se opravijo molitve za zmago srb- skega in zavezniškega orožja nad »ne- krstom«: mohamedanstvom. Cerkev so bile prepolne. Vse, kar je živega, je ob tej priliki prišlo v cerkev, da moli za svoje mile in drage, ki so šli v boj »za krst časnici i slobodu zlatnu«.

Prvo delo Srba je, ko zjutraj vsta- ne, da se v molitvi obrne k Bogu in nihče se zvečer ne vleže k počitku, pre- den ni molil. Naše ljudstvo nikdar ne vzame v usta niti kosčka kruha, ne da bi se preje pokrižalo in pred vsakim delom vzdihne: »Pomoz Bože i krsno ime!« (Pomagaj mi Bog in moj krstni patron!)

Kakršna je masa naroda, tak je tu- di naš kraljevi dvor. Nekaj dni pred napovedjo vojne je bila v vasi Topoli posvečena veličastna cerkev, ki jo je kralj Peter na svoje lastne stroške se- zidal kot svojo zaobljubo. To je ena najlepših srbskih cerkev in je stala krog 2 milijona dinarjev. Kralje gre re- dno vsako nedeljo v cerkev. Kadarkoli gre na potovanje, gre najprej v cerkev in potem na kolodvor, in kadar se vrne gre zopet v cerkev in šele od tam na dvor.

Telovadna društva Sokolov in Ju- nakov vse svoje slavnosti pričenjajo s cerkvenimi obredi in med njihovimi člani je mnogo popov.

V šolah se na verouk polaga velika važnost, istotako v armadi. Pred odho- dom na mejo so polkovni duhovniki imeli na vojake ognjevitve govore, v ka- terih so jih opozarjali kako velika sre- ča jih je doletela, ko jim je dana nalo- ga, da v znamenju križa poženejo ne- vernike iz Evrope. To je silno delovalo na armado, kajti srbski kmet bi v sili vse prebolel, le vere bi ne dal za živo glavo.

Karakteristično je, da se srbski vo- jak ne boji umreti, le to vsakega skrbi, da bi ga, če bi padel za domovino, ne pokopali brez duhovnika, ker to vsak smatra za največjo nesrečo, za najhuj- še zlo, ki ga more zadeti. Zato spremlja armado na bojno polje veliko število duhovnikov, da pokopavajo mrtve in tolažijo ranjene. Mnogi duhovniki s križem v roki vodijo čete v sedanji sve- ti boj.

Pred odhodom v vojno so duhovni- ki blagoslovili orožje in klicali z neba božjo pomoč.

„Slov. Straža“ potrebuje pomoči!

Zobna krema
KALODONT
Ustna voda

SURNA in modno blago za gospode in gospe priporočila izv. blisa
Prokop Skorkovský in sin v Humpolcu na Češkem.
CEFIRI Vzorec na zahtevo franco. Zelo zmerne cene. Na željo dam tu- kaj izdelati gospod. obleke.

Priporočamo hitre
drože (presgerm)
iz drožarne Josipa Košmerl, Ljubljana, Frančiškanska ulica 8. Izborno blago! Točna postrežba. Zahtevajte drože v prid »Slovenske Straže«.

Izgotovljene obleke

za moške in otroke v veliki izbiri po zmešni ceni v manufakturni trgovini

Ljubljana Pri Škofu zrav. škofije

Na sedmih javnih razstavah odlikovane s prvimi darili.

Samo pristne 1860 T.P.A.R.M. С.П.Е.T.E.P.УР.Г.Ъ TREUGOL'NIKЪ 3164 10—1 če na podplatih

Šent Peterburške
čevlji za sneg

Vsak dan jih izdela tovarna 60.000 parov!

Edini kontrahenti: Messtorff, Behn & Co., Dunaj, I.
Prodaja na drobno v vseh boljših trgovinah za čevlje, gumi in modno blago

Gospodinje!

Pozor!

Ne kupujte presnega masla ali nadomestila zanje, dokler niste poizkusile slovit, splošno znane, svetovne znamke

BLAIMSCHEINA
„UNIKUM“
MARGARINE

„UNIKUM“ ni rastlinska margarina.

„UNIKUM“ se izdeluje iz najčistejših govejih obistne tolsče z visoko pasterizirano smetano, ima torej največjo redilno vred- nost in je resnično zdrav.

„UNIKUM“ ni umeten, nego najčistejši naravni izdelek.

„UNIKUM“ je 50 0/0 cenejši od navadnega presnega masla in za 50 0/0 zajamčeno mnogo izdatnejši nego to.

SAMO BLAIMSCHEINOV „UNIKUM“

je resnično edino in pravo nadomestilo za presno maslo, ki daleč prekaša vse doslej hvalisano.

Izdelovanje

BLAIMSCHEINA „UNIKUM“ je varovano s stalno državno kontrolo in je to razvidno na vsakem zavitku.

Cenjena gospodinja!

Ne dajte se torej begati od drugih oglasov in rabite za nadomestilo pres- nega masla za

pečenje

praženje

kuhanje

maslen kruh

samo

1771

BLAIMSCHEINA „UNIKUM“ MARGARINE

Dobiva se povsod.

Poizkušnje gratis in franko.

Združene tvornice za margarino in presno maslo, Dunaj XIV.

Namesto za K 106* — za K 56* —

dobavljam franko na vsako postajo za reklamo, nove vrste

šivalne stroje „Singer“

ki se gonijo z nogo, z elegan- tno omarico in 10letno garan- cijo. Odpošljem, ko dobim 15 K zadatja, ostanek po povzetju. — Vse vrste šivalnih strojev po cenah na debelo.

A. Weissberg, Dunaj II. Untere Donaustrasse 23. S

Tovarniška zaloga koles in šivalnih strojev, ustanovljena v letu 1900. Cenik zastoj in franko. Dopisuje se v slovenskem in hrva- škem jeziku. 3342

Najcenejše in najbolj učinkujoče odvajalno sredstvo!

Filipa NEUSTEINA

poslajene odvajalne **kroglice**

(Neusteinove Elizabetne kroglice)

Pred vsemi drugimi podobnimi izdelki imajo prednost te kroglice, proste vsakih škodljivih primol, vporabljajo se z največjim uspehom pri boleznih v spodnjem delu telesa, lahno odvajajoče, kri čisteče; nobeno zdravilno sredstvo, ni ugodnejše in obenem povsem neškodljivo, da bi preprečilo izvor premenljivih bolezni. Radi po- slajene oblike jih radi uživajo otroci. Skatljica s 15 kroglicami stane 30 vin.

zaprtje

ovoj z 8 skatljic, torej 120 kroglic, stane le 2 K. Če se pošlje naprej K 245, se pošlje franko 1 ovoj.

Svarilo! Nujno se svari pred po- narzanji. Zahtevajte Filipa Neustaina „odvajalne kroglice“. Pristne le, če nosi vsaka skatljica in navodilo našo zakonito varstveno znamko v rdečo-črnem tisku „Sv. Leopold“ in podpis „Filipa Neustaina, Apotheke“. Naše trgovsko sodnijsko zavarovane embalaže morajo imeti našo vrhlo.

Filipa Neustaina lekarna

„pri sv. Leopoldu“

— Dunaj, Plankengasse 6. —

Zaloge v Ljubljani: Rihard Sušnik, lekarnar, 3459 in v več drugih lekarnah.

Med bravece časopisov 3280

razdelimo 3000 parov

izbornih, zelo elegantnih čevljev iz najboljši, trpežnega usnja na zadrgo, kot kaže slika, da se seznanj naša trdka.

Plača se samo delo K 13-75

za 3 pare čevljev. — Čevlji bi sicer veljali K 42.—.

Pošljemo popolnoma na iz- bero vsakomu v največjo za- dovoljnost 3 pare čevljev za gospode ali dame, poljubne številke. Zamenjava dovoljena, tedaj nikak riziko. Pošljite po povzetju ali predplačilu.

Pošljite prva krščanska razposiljalna za čevlje:

Franc Humann, Dunaj II, Aloisgasse 3/10 R.

Šele Vaše priporočilo bo nam donajalo korist.

Umetni zavod za cerkveno slikanje

J. HLAVKA

slikar cerkvenih podob

Praga Kral. Vinohrady

Puchmajerjeva ul. št. 68.

Priporočamo prečistiti du- hovščini poznate slike svet- nikov, altarne slike, kri- ževa pota, pasijonske slike itd. na platnu, cinkasti plo- čevini itd., umetniško izvr- še ne po ugodni ceni.

Slike ali načrte pošiljam zastoj na ogled.

Dopisuje se slovensko.

3386

Najboljša priporočila.

Sprejme se takoj izurjena

3667

ženska moč,

večja slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, izurjena prodajalka manufakturnega in specerijskega blaga; one, ki razumejo neko- liko šivanja, imajo prednost. Plača po dogovoru. Ponudbe na trdiko Budkovič, Semič, Do- lenjsko.

Brzjovavke:

Prometbanka Ljubljana.

C. kr.

priv.

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic, Vogal Marijin trg — So. Petra cesta. Delniški kapital in rezerve 52.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupo- vanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznihih poročil. — Shr- anjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 3999

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mes- tih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodaja- nje deviz, valut in tujih novcev. — Najmodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 31. oktobra 1912. K 73,369.689.—

Telefon št. 41.

Naznanitev.

Na predlog upniškega odbora se bo prodala v konkurzno maso Jurija Mravija, trgovina z mešanim blagom v Gor. Logatcu, spadajoča

zaloga manufakturnega, konfekcijskega, galanterijskega in nekaj lončarskega blaga

sodno cenjena na 4787 K 60 v ofertnim potom, kakor leži in stoji, brez jamstva konkurzne mase za kakovost in količino blaga.

Pismene ponudbe, opremljene z 10% vadijem se morajo založiti pri podpisnem upravitelju konkurzne mase najkasneje do

3600

10. decembra 1912.

Ponudniki ostanejo vezani na svoje ponudbe do 24. decembra 1912.

Kupnino mora plačati kupec takoj, ko se mu sporoči, da je njegova ponudba sprejeta.

Prodana zaloga se izroči kupcu takoj po plačilu kupnine ter je kupec obvezan zalogo nemudoma prevzeti. Inventarno-cenivni zapisnik je na vpogled pri c. kr. okrajnem sodišču v Logatcu, odd. I, in v prepisu pri podpisnem konkurznem upravitelju v Logatcu. Natančnejša pojasnila pa daje podpisani upravnik

Dr. Anton Bartol l. r.,

c. kr. notar kot upravnik konkurzne mase.

Starosloveča livarna zvonov Francesco Brolli in sinova

Udine (Chlavrís)

in

Gorica (Corso Francesco Glus. 88).

Odlikovana z zlato medaljo in s častno diplomom na največjih razstavah tuzemstva in inozemstva. Izgotavlja skupne harmonične zvonove v vsaki velikosti, vsaki zaželeni teži, številki in glasu, kakor tudi posamezne zvonove k drugim, zagotavlja soglasje in čistoglasen razdonoči zvok. Sestavlja železne odrenice za oporo zvonov, izvršuje popolno montiranje in prevzame vsa popravila v teku enega leta na lastne stroške. Dovoljuje se ugodne cene in povoljni plačilni pogoji, kateri so plačljivi samo po odobrenju in v slučaju, da so zvonovi v splošno zadovoljnost izvršeni. Izdelava tudi kipe, plakete, vence iz bronza in vsakovrstne druge umetne izdelke. Na željo in brez zaveze se razpošiljajo načrti in obrisi, se dajo uveti in pojasnila, eventualno lahko pride tehnično izobrazena oseba na pogovor k naročevalcu.

Poizvedba pri 3080 52

Francesco Brolli v Gorici.

Iščejo se VOZNIKI
za odpeljavo materijala od
sv. Petra mostu.

3691 2

Več se poizve pri g. Jos. Turk-u.

Naznanilo.

S tem si usojam obveščati p. n. občinstvo, da sem

Kreutzerjevo gostilno na Marije Terezije c. 8.

s tem mesecem na svoj račun prevzel, ter se priporočam za obilen obisk.

Z velespoštovanjem

Ivan Kmet.

3574

Naznanilo.

Podpisani Anton Kovačič, tovarna peči in štedilnikov, Vič pri Ljubljani, se zahvaljuje za dosedaj izkazano zaupanje

v gostilni pri Bergantu, Sv. Jakoba trg šte. 5

in naznanja, da

se je preselil v gostilno „KREUTZER“

na Marije Terezije cesti šte. 8

ter se priporoča cenjenemu občinstvu.

Z odličnim spoštovanjem

3573 3

Anton Kovačič.

Prodaja konkurzne zaloge.

V konkurzu gospoda Josipa Tomšič v Ilirski Bistrici prodaja se konkurzna zaloga, obstoječa iz železnine, galanterijskega in mešanega blaga, pohištva in trgovinske oprave i. t. d. v inventurni vrednosti 4662 K 39 v ofertnim potom v celoti — en bloc — najboljšemu ponudniku. Pismene ponudbe z vadijem 400 K (štiristo kron) poslati je najdalje do 15. grudnia 1912 oskrbniku konkurzne mase.

Došle ponudbe odprejo se 17. grudnia 1912 ter se sprejme le najvišji ponudek; upravitelj konkurzne mase pa si pridrži pravico zavrniti posamezne ponudbe brez navedbe vzrokov.

Vsak ponudnik je vezan na svojo ponudbo do 20. grudnia tega leta.

Ako se sprejme ponudba, kar se dotičnemu ponudniku naznani pismeno do 20. grudnia t. l., položiti je kupnino v gotovini na roke konkurznega upravitelja ter mora združitelj prevzeti zalogo takoj po kupninski položbi.

Inventurni zapisnik in zaloga sta na ogled v uradnih urah do 15. decembra 1912.

Upraviteljstvo konkurzne mase ne prevzame nobenega jamstva, tudi ne za kakovost, niti množino blaga, navedeno v inventurnem zapisniku.

Dr. Alojzij Žnidarič

c. kr. notar v Il. Bistrici kot konkurzni upravitelj.

Dobro izdelane

obleke, zimske suknje

za moške in dečke

v veliki izberi po stalnih cenah
v znano dobri manufakturni trgovini

„Pri Škofu“

Ljubljana, Pred škofijo 3, Medarska ulica
(zraven škofije ali nasproti gostilne „Pri Sokolu“).

Tam najdete tudi lepo blago

za ženske in moške obleke, lepe perilno

parfente, volnene rute, ogrinjalke, šerpe, ploteno blago,

srajce, hlače in nogavice, kakor tudi

odeje, konjske plahte in koce.

Cene so zanesljive, postrežba prijazna.

Pozor! Na obroke od 10 in 15 K naprej! Berite!

Najboljši klavir, pianino ali harmonij prvovrstnih svetovnih tvrdk: Bösendorfer, R. S. elzhammer (najboljši klavirji sedanosti), Hüzi & Heitzmann (neprekosljivi patent. pianini), Laub & Gloss (koncertni pianini) in Hörügel (amerik. harmoniji od 90 K naprej) z desetletno postavnoobvezno garancijo kupiš ali si izposodiš najcenejše izključno le pri general. zastopniku zgoraj omenjenih najboljših dvor-

A. Brezniku,
sodnozaprisež. strokovnjaku in učitelju Glasb. Mat. Ljublj. na Kongresni trg 15, Zvezda, nasproti nunske cerkve. Najraznovrst. izbira, vedno 30 do 40 klavirjev v zalogi. Najemnik postane lastnik klavirja, dočim je dosegla izposojevalnina višino kupnine. Najugodnejša zamena. Preigrani klavirji vedno v zalogi. Uglasevanje in popravila točno in ceno.

Velikanska zaloga najboljših vltin, harmonik, citar, tamburic, svežih strun, vseh ostalih glasbil in potrebnih ter muzikalij. Največja, najpopolnejša in najspornejša trdka na avstr. jugu.

Najceneje nove gibljive brzoparilnike

vse vrste slamoreznice in vse
druge poljedelske stroje ter
železnino ponujata

Karol Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in poljedelskimi stroji

Ljubljana, Dunajska cesta št. 16.

549

Ne zamudite zahtevati cenik.

